

MUSEN

Om det nu är så att den personliga introduktionen är det bästa sättet att påbörja en relation bör jag förklara vem Mus är först, och det bästa sättet att göra detta är att utföra en tankelek. Ta någon du känner, en förälder, vän eller ett syskon. Titta på dem noggrant och fundera sedan ut ett djur, det de påminner mest om. Någon får dig att tänka på en bumlig och fumlig jak, och en annan en vänskaplig och dumtrogen hund. En äldre herre kan ha buskiga ögonbryn som ohjälpligt får honom att likna en hornuggla, medan en flicka på en gunga inte kan vara annat än en sprallig iller. Vill du förstå dig på en människa, verkligen komma i underfund med hur du tänker om henne, så rekommenderar jag att du börjar med att lista ut vilket djur hon liknar, och jag lovar: Djurvärlden är ofantlig. Det finns något för alla.

Vilket djur Mus skulle föreställa är uppenbart. Att bli uppkallad efter en pyttig gnagare med rykte om sig att vara rädd för allt och envar vore en förnedring för många – i staden där Mus föddes var möss dessutom en ohyra som husfolket ihärdigt bekämpade med katter och förgiftade brödsmulor – men det hade aldrig varit någon

idé att kalla henne något annat. När hon föddes hade mamman gett den lilla flickan, insvept i en handduk som nästan svalde henne, en enda blick innan hon förstod att vilket konventionellt flicknamn hon än skrev in i födelseattester skulle det ändå sluta med att hon kallades Mus. Även om du inte lekte tankelekar var möss det första du tänkte på när du träffade henne.

Det gällde företrädesvis utseendet. Mus var brungrå och mjuk, som täckt av ett fint ull, och hade ett långsmalt ansikte med en utskjutande mun och näsa, som, ja, påminde om en nos. Liten var hon, och bemöttes av förundran eftersom hon var den muspyttigaste flicka folk någonsin sett. Inte ens om hon mötte en blind undkom hon sin pälsiga liknelse, för en sådan person tänkte förstås på hur pippig rösten hon talade med var. Säg då att hon träffade en herre som varken kunde se eller höra – det skulle inte gå till på annat sätt än att han tänkte vid första hälsningen att det där var en ypperligt musig hand.

Hennes sätt förde också det tankarna till något smått, hur hon rörde sig med aktsamma rörelser, ryckte huvudet mot alla oväntade ljud och kurade ihop sig när hon blev rädd. Vad hon än gjorde med läpparna ville de breda framtänderna kika ut, och hon blygdes över dem och fick som vana att täcka över munnen varje gång hon talade. Det blev svårt att höra vad hon sa och lätt att undgå att hon talade alls, och det gav henne sken av att vara skygg och

undandragen, fast hon egentligen älskade att prata bara det skedde i sällskap med de som saknade ögon.

Så småningom borde jag också introducera hennes storebror, men inte än, för i den här historien är hans avsaknad mer relevant. När Mus föddes, och de fortfarande bodde med mamman i en trång men trivsamt lägenhet, hade han redan hunnit växa upp till en pojke som hellre sprang på gatorna med en trupp stökiga vänner än stanna hemma hos en mamma som ville pracka på honom sysslor, och en skrikande bebis. I Mus tidigaste minnen var han inte mer än en bekant, någon som kom på besök men egentligen inte bodde hos dem. Trots att han ännu inte vuxit om mamman, tyckte Mus att han var mer jättelik med ett mystiskt ansikte eftersom han aldrig plockade upp henne i famnen eller hukade sig ned för att tilltala henne. Kvällen då mamman blev galen hade han inte kommit hem till middagen, och hon hade mumlat något om att han säkert snattat limpor från stadens bageri istället.

Kanske var det därför hon stod vid fönstret i köket och tittade ut på gatan, trots att det var en ogenomträngligt mörk kväll, som om en matta blivit virad runt lägenheten, hon ville se när han kom hem. Mus hade suttit på golvet och lekt med en docka. Den hade krulligt hår som var precis så styvt att hon älskade att dra fingrarna genom det, sträcka ut en lock och släppa så att den krullade ihop sig igen med ett spjont. Radioapparaten stod på fönsterbrädan och

samtalade godmodigt som den brukade på kvällarna. Istället för att tända lampor inför mörkret satte mamman på radion eller plockade fram ett sånghäfte och började gnola, som om det farligaste med natten var tystnaden och de behövde mota bort den till varje pris.

Senare skulle Mus höra att det varit samma kväll som jordbävningen, och att mamman tappat förståndet efter att radion meddelade detta. Galen av sorg över människors öde. Hon hade inte märkt att en sådan stor nyhet kom. Radiorösten hade låtit som vanligt och hon hade inte lyssnat utan virat krulligt hår runt fingrarna och funderat på hur hennes docka skulle se ut om hon växte upp, om hennes hår skulle bli som kronan på ett träd och spreta åt alla håll.

På köksbordet stod en fotogenlampa som spred precis tillräckligt mycket ljus för att mammans spegelbild i fönstret skulle synas som en blek vaxfigur. När Mus inte lekte med dockan betraktade hon istället figuren som hade svarta glipor till ögon och fåror som raviner runtom. Sådan hade mamman aldrig sett ut. Mus inbillade sig att det inte var hon utan en främmande människa som tittade in utifrån och skulle äta henne till middag om den såg henne. Hon ryste av skräckslagen förtjusning – i grund och botten njöt hon av känslan hon fick från det läskiga – och kröp bakåt tills det inte längre skulle gå att se henne från fönstret. Hon hamnade

med ryggen mot väggen. Tapeten de hade i köket var beige med ett mönster av fjärilar. Inte citronfjärilar eller blåvingar som hälsade på vid balkongen ibland utan rödbruna och täckt med festliga grova hår, handbredden stora med vingspetsar som snuddade varann. I samma stund som hon kände tapeten mot ryggen bröts rösten i radioapparaten och den började brusa. Mus tittade förvånat upp medan mamman bara sneglade innan hon återgick till att skåda ut i svärtan.

Så hörde Mus det andra ljudet, frasigt och tunt, lite som när du gnuggade torrt papper. Det kom ovanför. När hon först såg ditåt fanns bara tapeten där, men det här var en underlig kväll och i samma stund som hon faktiskt började titta insåg hon att det var mer än bara den.

«Mamma,» ropade hon.

Vaxfiguren i fönstret vred sig åt hennes håll, sedan blev mammans ansikte synligt.

«Titta, de lever,» fortsatte Mus och pekade.

«Vad då,» frågade mamman med håglös röst och tittade blint mot väggen.

«Fjärilarna, Mamma.»

Där Mus pekade satt en levande fjärl, i precis samma storlek och nyans som de på väggen. Den tittade ned på henne med prickiga fasettögon och vinkade med två vippande fjädrar som

stack upp från huvudet. Den rödbruna färgen var inte längre tråkig utan lyste på vingarna som den sista glöden i en fallnande brasa. Det fick den mörka natten att träda tillbaka. Vad stolt hon var över att ha fått syn på den.

«Ser du?»

Hon ställde sig upp för att kunna visa ännu klarare var fjärilen satt. Mitt i den rörelsen for ett stort föremål förbi hennes pekfinger och träffade fjärilen med en väldigt krasch, studsade och slogs i itu mot golvet. Mus stirrade på den förstörda radioapparaten, sedan mot märket den lämnat i väggen. Där satt inte längre någon fjäril, bara den platta och livlösa bilden. Till sist tittade hon på mamman. Hon stod fortfarande med armen i kastläge. Axlarna höjde och sänkte sig ett par gånger, sedan förde hon fingrarna till kinderna och drog dem nedåt. Det såg ut som om hon tänkte töja av sig hela ansiktet som en mask. Ögonen vreds mot näsan så att vitorna lyste och gav hennes blick något vildsint. Om Mus hade lekt djurleken nu hade hon sagt att det var som att stå inför ett grimaserande lejon.

Nu vände mamman på klacken och rusade bort till kökslådorna som hon drog ut i ett enda svep så att bordssilver och slevar ramlade ut. Skrällen var öronbedövande. Mus rycktes från sin förlamning och dök in under bordet. Där kröp hon ihop och darrade. Mammans raseri hade lagt sig som ett tryckande lock över

rummet. Hon hade svårt att få luft. Var det här hennes fel? Blev mamman arg för att hon visade henne fjärilen? Med tunga stamp kom hon runt bordet. När Mus kikade fram mellan ett par stolsben kunde hon se den stora, blänkande kökskniven. Hon ställde sig mitt framför väggen och började hugga rakt in i den redan skadade tapeten. Gång på gång stötte hon med spetsen tills det inte återstod en enda spår av rödbrunt. När detta var undanstökat lät hon armarna hänga slappt vid sidan ett par sekunder, sedan gick hon på fjärilen bredvid.

Mus tittade på med allt mindre rädsla och allt mer häpenhet. Utan att hoppa över ett enda flygfä hackade mamman med aldrig sinande frenesi bort bild efter bild. När kökskniven inte skar väl eftersom hon gjort sönder eggen släppte hon den till golvet och hämtade ett nytt verktyg. Medan hon arbetade gnolade hon en marschmelodi, liksom triumferande över förödelsen. Tapeten täckte hela köket – skulle hon verkligen hugga bort allt?

I den här åldern som Mus råkade befinna sig i hade hon mer känslor än konkreta minnen, så när hon försökte förstå varför mamman betedde sig så här, tänkte hon inte på tidigare händelser då hon haft sönder något eller börjat sjunga utan förvarning, men istället en blandning av intryck när hennes mor varit som en främmande människa. Ögonblick då en onämnd sorg hade funnits där när hon annars verkade okuvlig, satte på musiken och sjöng

högt utan att bry sig om vilka som hörde. Om Mus verkade klängig för ett barn i hennes ålder, en mammakramare, berodde det på att mamman var det största mysteriet hon hade i livet.

Fläckar av svett hade slagit ut under ärmarna på skjortan och hon flåsade, men slutade aldrig, mer uppslukad än Mus någonsin varit av sin docka.

Försiktigt, musigt, kröp hon fram ur gömstället och bort till mamman. Hon satte en hand över munnen och frågade,

»Vad håller du på med?«

Mamman sköt blicken mot henne, och det var samma vilda som förut. Mus backade ett steg och kastade ett öga på saxarna som mamman just nu bar i vardera handen. För ett ögonblick trodde hon att de kanske skulle höjas mot henne, men mamman stod bara stilla och hämtade andan, sedan gick hon ned på knä.

»Vi ska inte ha några malar här i vårt hus. Jag vet inte hur jag ska förklara.«

Rösten darrade av uppdämd ilska, men nu kunde Mus se i hennes ögon att hon fortfarande älskade henne lika mycket som hon alltid gjort, och blev lugn.

»Varför kan du inte förklara?«

Mamman skakade bara på huvudet, sedan sträckte hon fram den ena av saxarna.

»Vill du hjälpa till?«

Mus stirrade på saxen en bra stund, både för att det var ofattbart att få lov att förstöra något med vilje och för att allt vad mamman gjorde blev per automatik vuxengöra. Det var något stort att bli medhjälpare till sådant. Hon grep tag om saxen liksom den var en trofé hon inte gjort något för att förtjäna – i hennes grepp verkade den lika stor som kökskniven hade varit i mammans. Denne visade henne hur hon skulle tvinga tvillingbladen att skära över den platta ytan, alldeles ovanför golvlisten där hon själv inte kunde nå utan att krypa. Tveksamt till en början, men med tillstymmelsen till ett rus brusande i magen, slog Mus saxen mot sin första fjärl. Hon försökte hålla samma takt som mamman som återupptog sin egen skadegörelse. Det dög inte att riva bort tapeten, även om det hade gått snabbare, utan varenda liten fläck behövde hackas sönder. Mus hade ingenting emot det, för nu blev skärandet som en lek och hon sjöng med i mammans gnolande.

Vid ett tillfälle knackade en granne hårt på ytterdörren och ropade att de störde. Det fick hjärtat att hoppa till på Mus som kom ihåg att de faktiskt höll på med något styggt, men mamman vred sig om, fyllde hela bröstkorgen med luft och vrålade,

»Ni ska hålla tyst,« som om de var grannen som varit källan till oväsandet.

Vrålet innehöll allt raseri som hon haft över sig sedan förstörelsen började, och ingen knackade igen.

De arbetade halva natten. När klockan närmade sig tolv satt Mus på mammans axlar och skrapade med en gaffel bort fjärilarna närmast taket. Rummet snurrade runt henne hon var så trött men samtidigt glad, och hon sa säkert flera gånger att det här var den roligaste dagen i hennes liv. Mamman började gråta. Ett djupt, grötigt ljud som hon brölade fram mer än hon snyftade. Mus tyckte att det lät roligt så hon försökte härma henne. Allt efter det mindes hon bara fläckvis.

Hon vaknade upp i sin säng med klänningen och strumporna fortfarande på och förstod att mamman burit henne dit. När hon ropade efter henne fick hon inget svar. I lägenheten fanns bara det förstörda köket. Väggen hade fått en ny kritvit och luddig yta som luktade fränt och dammigt. När hon tittade på den och på de förstörda köksredskapen kände hon ingenting av nattens exaltering utan bara en svårgreppbar skamkänsla.

En fjäril låg på matbordet, bortriven från väggen och lite repad, men annars såg det ut som om mamman varit på väg att förstöra den allra sista fjärilen bara för att ändra sig i sista sekund.

»Varför gjorde hon så,« sa Mus till fjärilen. »Eller smet du till bordet utan att hon märkte det?«

Hon klättrade upp på en köksstol, drog upp knäna till hakan och började gunga. Förhoppningsvis skulle mamman komma tillbaka snart, och då kunde de lista ut hur man lagade frukost utan knivar.

SORKEN

Hur såg den ut, morgonen efter att mamman försvann? Först av allt var den frisk och vacker, den sortens blåa morgon som fåglar kvittrar sig lyckliga över. Klockslaget var sånt att det inte var konstigt ifall gatorna var obefolkade; med det sagt kanske de var lite väl öde. Det skymtade knappt folk som vanligen lever upp mornar med en kärnfrisk närvaro; de morgontidiga yrkena – sophämtarna eller brevbärarna – och de pigga som avgudar solen som småfåglarna och knappt kan motstå att bege sig ut i fint väder. Över det nakna torget knotade bara en ensam människa med slöa steg, blicken riktad mot rännstenen, smutsig efter dagar utan regn. Brorn funderade inte på om staden var tommare än den borde. Den största skammen med honom var att han inte hade sinne för idyller. Det fanns så mycket självupptagenhet i huvudet att det blev lite plats kvar för att uppskatta omgivningen, och den här morgonen var han ännu mer inåtvänd eftersom det här var det längsta han någonsin dröjt med att komma hem utan förvarning, och första gången på länge hade han vaknat upp i soffan hos familjen till en kamrat – beredda att ge honom husrum men inte

mat – med en gnagande oro i magen som inte bara var hunger. Medan han svängde in på en genväg som du bara kände till om staden var din lekplats och inte hade något emot smala gränder inbillade han sig mamman i all sin upprördhet som en jätte framför honom. Samtidigt visste han inte vart annars han kunde gå.

Istället för att notera att den enda människan han mötte var kioskägaren i färd med att lägga fram nyupplagorna, ägnade han varje tanke åt att förstora bilden av hennes besvikelse. Under lång tid nu hade han skrutit över hur lite han brydde sig om hennes önskningar, men nu när solen hunnit gå ned och upp igen innan han kände sig tvungen att återvända hade han passerat en gräns som gjorde henne lika gudalik som när han behövt hålla hennes hand på första skoldagen, den allomfattande stormodern. Nervositeten retade honom. Trodde att han hade gjort sig av med den.

Den tidiga timmen innebar att inte alla nattaktiva stadskryp hade slunkit iväg till sina underjordiska boningar och i mitten av gränden blev han konfronterad av kvarterets största råtta. *Rattus rex*, stor som en tax med svart puckerryggskropp och ärrat ansikte, som hade lärt sig att om han visade tänderna och väste åt människorna som vågade komma i hans väg brukade de vända på klacken och lämna honom ifred; men inte Brorn. Han blåste upp sig och stirrade rättan stint i ögonen. Det fanns en hotfullhet i

blicken som han alltid haft förmågan att frammana, som sa kommer du ivägen för mig så tänker jag få jag bort dig på värsta tänkbara sätt, och som överbryggade artgränserna så att till och med en råtta kunde tyda hans avsikter och kvickt springa därifrån.

Inga djur och få människor ville ge sig i kast med honom, det räckte att se hur storväxt han var. Förutom det ägde han den avundsvärda kombinationen av muskler och tanighet som gjorde en person stark och snabb i lika delar. I kombination med sin snarhet till handling blev han både impulsdriven och kvicktänkt. Det fanns få som kunde ta ett beslut lika snabbt och färre som var lika vågade. Mot en sådan hade råttkungen förståss inget att sätta emot. Det var tur för honom att han valde att retirera. Allra helst skulle han ha bugat inför gatornas riktiga kung, fast det dög att han bara flydde, och inte samlade hundra andra råttor till ett bakhåll och hoppade ned på honom från takåsarna. Han sneglade upp, fast var noggrann med att ingen nervositet skulle visas i ansiktet, innan han fortsatte gå.

Från och med nu måste jag kalla honom något mer unikt än Brorn även om Mus aldrig tänkt på honom som något annat, för framöver kommer vi att träffa en "farbror" och en "brorsdotter" och det kommer dyka upp en hel del broar i bestämd singular.

Att leka djurleken med Brorn är dessvärre svårt. Sorken möjligen, den större musen, för han delar drag med lillasystemen,

samma framskjutna ansikte och glesa tänder, men medan Mus är spetsig och sammetsmjuk är alla hans konturer avtrubbade och sträva, och det finns inga sorkar som är stora och hotfulla som vargar, men låt oss för all del inte vara petiga.

På huvudet har Sork en kalufs stripigt hår som ser smutsigt ut, särskilt efter ett bad, och händerna håller han vanligtvis alltid knutna utmed sidorna, redo för slagsmål eller andra vågade bravader, men när han öppnar dem är de flinka och påhittiga. Under tiden han rände runt på gatorna hade han lärt sig att peta upp lås och trolla bort mynt. Sina rännarvanor hade fått honom att vänja sig vid att bära trasiga kläder eftersom han slet ut dem fortare än mamman kunde sy nya. Istället för att gå obemärkt förbi drog han uppmärksamhet till sig. Andra barn skrämdes bort eller ville vara honom till lags, och de vuxna vändades mest över hur han skulle bli som vuxen, när det inte längre skulle gå att bli kvitt honom i en skamvrå eller ge honom en tillrättavisande örfil.

Blicken var som sagt hotfull, men då gällde det uttrycket som han gav åt de han gillade, sina fiender. När hon väl lärde känna honom började Mus tycka att ögonen var det vackraste på honom, men nu föregår vi händelser.

Medan Mus intuitivt kände att mamman gett sig av precis efter att hon nattade henne, skulle Sork bli övertygad om det motsatta: att hon gått på morgonen, kanske minuten innan han kom dit själv,

och om han inte dragit benen efter sig hade de mötts. Han skulle också tänka efteråt att han känt på sig redan i trappuppgången. En kall kår, en okänd frän lukt eller rent av en illvillig viskning utanför dörren som berättade att han hitta lillasystemen övergiven, hon skulle fråga efter frukost och allt förändras. Jag tror att han gjorde upptäckten med sinnet som de allra flesta är mest förtrogna med: när han såg det sönderslitna köket.

När Mus hörde dörren öppnas hade hon hoppat ned från stolen och när han kom ut i köket hade han i sin tur sett ett lättat leende tyna bort och ersättas av en vanmäktighet i ögonen.

»Vad har du gjort?«

Att han i det ögonblicket trodde att den milda lillasystemen varit ansvarig för tapeterna kan bara någon annan som ställts inför något så ofattbart som ett förstört hem svara på. Mus hade blivit avlägsen och verkade knappt lyssna. Hon satte tummen mot läpparna och sneglade bort mot spisen.

»Jag vet inte,« och innan meningen avslutades blev det tyst, en allvarlig kvicksandstystnad; det gick nästan att se med blotta ögat hur orden sjönk ned och gick förlorade. Bara små fraser tryckte hon ur sig.

Sork kom till en ny slutsatts. Om han skulle beskriva lillasystemen skulle han säga att hon var – som en mus, men förutom det – som det fina paret skor som stod på en hylla och var omtyckt

fast det aldrig kom till användning. Så vitt han visste lämnade hon knappt kvarteret. Menlös. Hade varken modet eller armlängden för att riva ned en hel vägg. Hade det istället varit någon han inte kände, en främling, som brutit sig in, och kidnappat mamman?

»Såg du någon? Du, svara då.«

»Mamma, ville få bort dem.« Hon pekade mot väggen.

»Var är hon?«

Mus visste såklart inte, och Sork tog det hastiga beslutet att störa grannarna. Först hade han sagt till henne att gå till skolan men det vägrade hon och det var kortare att släpa henne till lägenheten mittemot. Någon behövde vakta henne och det kunde inte vara han för han var tvungen att leta. Grannarna var bästa alternativet, även om de stank för att de rökte de tjäriga cigaretterna som såldes på torget. De öppnade inte när han knackade, men han kunde höra nyheternas gnälliga uppläsningröst inifrån, och bankade på så att de nog blev rädda att han skulle lämna permanenta märken. Innan grannmannen ryckte upp dörren hade han precis tid att tänka ut en lögn.

Redan nu anade han att om andra vuxna fick reda hur det stod till skulle de börja bestämma en massa åt honom eftersom han bara var ett barn, därför sa han med trotsig bestämdhet att mamma blivit sjuk och han behövde gå till skolan, så det fanns ingen annan som kunde passa hans lillasyster – tack, jag måste skynda. Han

slängde sig ned i trappgången som om han verkligen var en skolpojke som trodde att det värsta som kunde hända var att bli försenad. Det indignerade ropet låtsades han inte höra.

Han var ändå övermodig, trodde sig fullt kapabel att hitta en försvunnen person. Som att hitta mat utan pengar, eller de hemliga stigarna genom folks bakgårdar. Han visste också hur man stakade ut ett herravälde, sprang ifatt cyklar och visade råttorna vem som bestämde.

Trots att Mus sagt att mamman gett sig av på egen hand, ville hjärnan skapa bilden av en kidnappare, något som förklarade varför hon inte kommit tillbaka. En svart gränd som hon trippade igenom och där kom avskummet. En övergiven lagerlokal med dammig spindelnät dinglande från bjälkarna där de kedjade fast fångarna. I vanliga fall skulle Sork ha njutit av rysningarna.

Relationen till staden är den här berättelsens ensidiga kärlekshistoria. Staden var det underbara namnet på kuvad sten, rökig luft, krigslekar, klättrväggar, spionnästen, brunnpölar, lerbackar, getingbon, förbipasserande bilmaskiner, ridande poliser, lammsteksförsäljare, trasiga staket, borttappade ören, stinkande tunnor, knäppande tvättlinor, babblande strosare, stekhet asfalt, snurrande tomflaskor, stegrande cyklar, äppelträdgårdar, bagerisoptunnor, obevakade fikmöbler, takåspromenader, blänkande skyltfönster och bjällrorna som plingade när dörren

slogs upp, som han kände ett sug att ge sig ut i varje dag, och han kanske växte ur tröjor men aldrig ur staden. En beskrivning som han själv skulle finna skrattretande, inte desto mindre träffande, var att han kände sig andligt förenad med den.

Innan dagen förflutit skulle den dock förråda honom. Inte illvilligt men genom indifferens; murbruket skulle aldrig på befallning öppna sig och visa var hon fanns.

Som med staden kände han sig förenad med ölgubbarna i ruffarkvarteren – på behövt avstånd, för de intresserade sig bara för andra vuxna, träffades utanför baren, frågade vad som hänt senast och tände varandras cigaretter, hade rykte om sig att ha stulit den saken eller slagit ned den typen, och från behörigt avstånd var de mottagare av ungdomlig beundran. Han hade alltid tyckt om serietidningarna där den laglöse revolvermannen eller mafioson spottade på polisens stövlar, hånskrattade åt sedliga kyrkotanter, sköt ned fiender med puffra och la grunden till kriminella imperium (som i den här staden inte utgjordes av mer än ett tipsnätverk bland inbrottstjuvar och livlig fantasi). Fortfarande skulle det dröja ett tag till innan han, fortfarande ung, insåg att om det gick att besöka alla gator på en förmiddag, var staden du växt upp i för liten för en maffia eller kidnappning. Den kunde i själva verket beskrivas som en händelselös håla. Ölgubbarna som förkroppsligade tuffingarna i tidningarna var

sedligt folk, och han föreställde sig dem bara som farligare och skummare. Inte underligare än att göra sin mamma, en sliten mekaniker, en och femtiofem lång, till en gudinna. Han hade ingen känsla för proportioner, skulle det gå att säga, och framförallt kände han inte den enkla sanningen att platser kunde vara små eller stora, men den minste var alltid du själv.

Nu var Sork beredd att marschera rakt in i varje källarhåla och förhöra – visste de var mamma var? Gatorna hade börjat befolkas nu, men stämningen var fortfarande annorlunda. Folk hade lämnat sina vanliga trappuppgångar och samlats en masse runt kiosken eller restaurangen som spelade radio högt. Antingen hade de tidningen i handen, läste över axlar och för varandra, eller så stod de och lyssnade som i kyrkan. I båda fallen var ingen intresserad av vad en uppstudsigt tonåring hojtade om. Det hjälpte inte att han talade vagt; sa att han letade efter någon, nämnde inte hennes namn, av samma anledning som han ljugit för grannarna. Ingen av de utfrågade slet sig från sina diskussioner, för det verkade ju inte röra sig om en kris, inte som den som skedde igår, vändpunkten på decenniet, ärret på en hel generation. Från att ropa åt folk övergick grabben dessutom till att rycka i kläder och sparka mot smalbenen. Visst märkte han att radiorösten målade upp hemska bilder, men brydde sig inte. Tillslut blev ett par så vreda att de hotade med att

slita öronen av honom och tyckte att han betedde sig som ett spädbarn.

Den enda Sork upptäckte som inte var besatt av nyheter, var å andra sidan för konstig för hans smak: orimligt lång i kroppen och hatten, och kom släpande på en säck rakt över torget. Det lyckades göra Sork ännu argare att ingen annan lade märke till den här en-på-miljonenfiguren. Mannen ryckte till när Sork tilltalade honom och de svarta ögonen blänkta av förvirring under det reciterade förhöret. Efteråt svarade han inte på en enda fråga om möjliga kidnappningar utan började blygsamt höra sig för om – en stark ponke som du – kunde tänka sig att hjälpa till att känka säcken – fylld av uppgrävda krukväxter, utbrunna stearinljus och små statyer av teddybjörnar och hjärtan vad det såg ut som. Han skulle få en belöning. En prima. Pepparkakor. Ett helt dussin i den här påsen.

Bara för att han varken ätit frukost eller lunch, ryckte Sork åt sig påsen innan han sprang iväg från torget. Han åt medan han funderade på vart han skulle näst. Varje kaka var föreställd ett bondgårdsdjur, och smakade nybakat trots att det var Maj.

Är allting kanske bara ett löjligt missförstånd, tänkte han. Hon är bara ute på ett ärende, för det skedde en olycka i köket och hon behöver tapetlim; eller så har hon gått till verkstaden för att jobba. Att gå till verkstaden kändes som morgonens första bra idé. Han skulle sluta flacka och slösa tid på massa dumma, sinnesslöa, hela-

dem-slöa fån som inte gjorde någonting annat än stirra i tidningen. (orättvis anklagelse: en av männen som hotat honom var till exempel en flitig lantmätare och kontorist varje dag som inte följde på en kataklism, och kvinnan han sparkat på smalbenet drev en hel juvelerarbutik på egen hand och hade fortfarande energi över att vara ordförande i tre olika kvinnoklubbar.)

Lika bra att säga i förväg att vilken plats han än letade på och hur långt han än sprang fanns hon inte någonstans. Däremot de som talade om jordbävningen, som jämrade sig om den, gick ned på knä och bad på grund av den. Hela tiden, och ingen brydde sig om hans mamma.

Få saker dränerar som fruktlöst letande, ändå tillät han sig bara korta stunder att rasa ned på trottoarkanten och stirra framför sig istället för att leta: på myror som vällde upp ur en spricka på trottoaren, eller en bilmaskin som knattrade förbi med blå rök efter sig. En gång trodde han att han såg grannen – ett ärende på banken – och flydde in i trävaruhandeln för att denne inte skulle se honom och undra varför han inte befann sig i skolan. Vid det laget var han inte gatornas herre, utan en nolla med värkande fötter, självförtroendet söndervittrat i flisor och frustrationer: mot sig själv och osäkerheten; mot gatorna som blivit ovänliga och kryptiska, mot Mamma som kanske inte ens fanns kvar i staden;

men hellre än att vara arg på allt som faktiskt gjorde ont riktade han raseriet mot alla odugliga bävningsbesatta.

Han kunde gråta. Det gjorde han på Höga Kullen. Tårar som han bestämt torkade bort för att sedan titta ut över bygden – ålderdomshemmet, där mamma och han hade besökt morfar tillsammans, låg i stadens periferi där en bred landsväg bröt sig loss från kvarteren och sköt ut mellan vårfärgade åkrar – och tänka att det var för att vinden blåste hårt mot ögonen. Härifrån kunde han se Finhuset, utan att ana att han skulle flytta dit. Eftersom han inte visste vad han skulle göra längre gick han hem.

Grannparet hade inga egna barn eftersom de ansåg att de inte hade plats för ett, inte när de också ville ha fläckfria kuddfodral i alla fåtöljerna, ett spritskåp med dörrar av rysligt dyrt och vackert glas, en vas från fjärran land som en upptäcktsresande pappa tagit med sig hem, och radion på med rapporter om brinnande förödelse, tydliga bilder av hus som kollapsade, vägar som urartade och folk som irrade omkring i röken: inget för en liten, skygg flicka att lyssna på, men de kunde inte tänka sig att stänga av, så de matade henne med en skinksmörgås och forslade henne tillbaka till hennes lägenhet Där fick de syn på väggarna, och när Sork kom hem hade de frågor.

»Mamma tänker byta tapeter,« sa han trots att det inte förklarade knivarna på golvet – hon kommer snart tillbaka och jag

kan laga mat själv så vi behöver inte barnvakt. De lämnade ändå lägenheten, så han kunde hoppas att de godtagit förklaringen.

»Varför lät du dem komma in hit,« frågade han Mus, men hon hade tagit fram boken med världens djur och lyfte inte blicken från den. Han hade inte kraften att bli arg. När han ljög om att kunna laga mat själv var han redan glupande hungrig han. Samtidigt skulle de bli tvungna att ransonera.

»Du kan inte bara sitta där,« sa han till Mus, och hon gjorde honom nöjd genom att genast lägga ned boken och hjälpa honom ta fram maten. Köttet, mjölken, påläggen i kylskåpet, knäcket från brödburken, bönor, korv, potatis, tomat, alla burkar som inte var för svåra att klättra upp till. De bar ut det från köket, till Mus sovrum eftersom det var öppet på golvet där, och Sork sorterade allt utefter ser det här ut att kunna ruttna snabbt eller långsamt, och kräver detta en spis för att laga? När det var gjort delade han allting i ransönhögar också.

»Du får inte äta mer än halva en sån här.«

Mus nickade.

»Vi tar det här ikväll.« Marmeladmackor och flingor. »Vad vill du ha?« Han menade marmeladsorterna, och gestikulerade samtidigt som han stirrade intensivt. Stirrandet berodde på att konversationen gjorde honom nervösare än han ville vara. Det

kom som en lättnad när hon pekade på apelsinmarmeladen och visade att det fortfarande fanns liv kvar i henne.

Egentligen var det inget som sa att han inte bara kunde strunta i henne. Hittills hade han gjort just det – struntat i vad hon gjorde, vad hon sade och hur hon mådde – men när han nu satt här med marmeladkniv i hand föll han föga för en instinkt, allmänmänsklig, som drabbade till och med hårda revolvermän.

Därför kändes det viktigt att hon kunde välja favoritmarmelad.

När de ätit varsin halva av ransonen var han fortfarande alldeles för hungrig, så han bestämde sig för att använda spisen trots allt. Ägg, för att han sett Mamma steka det många gånger. Paketet hade ett dussin, och Mus fick bara lov att knäcka ett; de gjorde båda sönder de första utanför stekpannan och Sork kom fram till att det var för svårt för henne att lyckas med.

Tredje knäcktes också fel, sedan listade han ut hur pass hårt han behövde knacka innan han delade dem över den rykande pannan. Det blev en omelett istället för äggsolarna som Mamma gjorde, spisplattan värmdes ojämnt så en tredjedel av den smetiga massan blev bränd undertill och vid något tillfälle glömde han av ransoneringen och gjorde slut på hela paketet, men han komihåg att salta och peppra.

Skäms den som trodde att han skulle sätta köket i brand på sitt första matlagningsförsök; den här killen var skarp även om han

inte alltid tränat huvudet som han borde. Det hjälpte att Mus stängde av spisen efter honom.

Då hade de alltså den här jätteomeletten. Medan Sork överlag kände sig stolt över att ha lagat första riktiga maträtt, petade han på det brända och muttrade att om inte spisen varit dålig. Innan han kunde slänga biten, invände Mus att den ändå smakade gott och bevisade genom att ta en stor tugga och suga på den länge. Varför hon bröt tystnaden hon annars höll allvarligt på bara för att berömma hans matlagning var ett mysterium, men Sork tyckte det var snällt.

Nästa dag skulle han koka potatisen, det bestämde han sig för redan nu, ha fiskbullarna till, och ärtor för nu var han tvungen att tänka på kostcirkeln, men lök tänkte han aldrig röra. Flera dagar kunde de klara sig, även om ransonerna blivit stora, för att han skulle lista ut hur allting tillagades.

Mus plockade ihop tallrikarna och bar ut dem till köket, fast ingen av dem ville befinna sig där så hon staplade bara allt i diskhon till senare. När hon kom tillbaka tittade hon ned på marmelkluttar på mattan och frågade högt vad de skulle göra med kläder och annat som behövde tvättas. Det lät på henne som en sådan angelägenhet, viktigare än att Mamma till och med. Därför blev han sur och svarade att det kunde de strunta i, sedan sa han att om någon knackade på dörren fick hon inte berätta hur länge

mamman varit borta. Absolut aldrig släppa in någon i köket. De skulle bli tvungna att plocka upp knivarna från golvet vid något tillfälle, men efter dagen som gått kände han sig utmattad.

Tre stunder under kvällen var speciella. Vid ett tillfälle ringde telefonen, men när det inte var mammans röst i den kopplade Sork bort samtalet, sedan fortsatte den att ringa i tolv minuter medan barnen satt i sovrummet, Sork på sängen med en tennisboll som han studsade mot taket och fångade igen, och Mus med dockan, fast hon tyckte att ringandet blev gällare hela tiden och tillslut stod hon inte ut med att lyssna – på ett flyglarm i huvudet – och slog händerna för öronen. Sork hoppade upp, sprang till dörröppningen och kastade bollen rätt på telefonen, som kraschade men ändå inte tystnade. Vilken lättnad det var när den slutade av sig själv.

Sork blev besviken när han hittade radion sönderslagen, men efter lite petande upptäckte han att den fortfarande fungerade. Han bytte till en kanal som spelade jazz, öppnade balkongdörren och klättrade med en smidig rörelse upp på räcket. Där sträckte han ut armarna, och började gå som en lindansare. Mus uppspärade ögon betraktade han roat, ungefär som han betraktade avståndet ned till marken. Efter ett par rundor började han göra konster som att niga på ett ben eller hoppa jämfota.

Nerifrån vägen var det två andra pojkar som såg och kände igen honom. De ropade och pekade och när de fått Sorks uppmärksamhet frågade de om deras mamma hade övergivit dem. Trots Sorks försiktighet hade han blivit sedd och hörd av vissa som kände honom och ryktet hade spridits bland hans kamrater. Sork spottade mot dem och svarade att det skulle de skita i, sedan hoppade han ned från balkongen och stängde den.

»Vi borde flytta,« sa han.

»Varför då?«

»Glöm det, det var inget.«

»Jag ska lära dig spela kula,« bestämde han senare, efter att ha suttit lealöst, med tankspridd ilska, och tittat på medan Mus spjongade dockhår. Han plockade fram en burk med glaskulor, rullade undan mattan och byggde en genomskinlig pyramid på golvet, sedan visade han hur hon skulle knäppa iväg en kula så att den träffade pyramiden. När han satt mitt emot henne och instruerade fick Mus för första gången chansen att bilda sig en ordentlig uppfattning om hans ögon. De hade samma färg som fuktig jord med små gyllene fläckar som påminde om solglans. Hon kände igen sin egen ögonfärg, men hennes saknade fläckar. Det här makalöst ljusa och vackra hade alltid funnits där förstod hon, men han hade inte visat det förrän nu. Hon välte sin första

pyramid med stor framgång och det visade sig att hon var en naturbegåvning.

FINHUSET

Ett par dagar efteråt kom en man och en kvinna från myndigheter på besök i det sönderslitna köket och förklarade för Mus och Sork, allt medan de sneglade mot väggarna med avsmak, att mamman inte kunde ha omvårdnad över dem längre. De hade nämligen gjort bedömningen att hon var otillräknelig. Så otillräknelig att barnen inte kunde bo kvar i lägenheten utan de skulle hamna hos ett fint par som var släkt och ägde ett stort hus där de redan tog hand om flera stycken. Sork hade mycket arga och skrikiga saker att säga om detta. Han ville inte åka och inte kallas föräldralös för det var de inte. Mannen och kvinnan försäkrade syskonen att de verkligen inte kallade dem detta, men de var fortfarande tvungna att bo hos andra förmyndare. Mus var tyst.

Så gjordes alltså flytten till Finhuset, som förtjänar en introduktion i sig, eftersom det var en byggnad med mänsklighet i sig. När Mus först la ögonen på henne – för magkänslan sa henne att huset var en fin, äldre dam – verkade hon kika tillbaka varmt och nyfiket. Finhuset var en familjegård med två vita våningar, joniska träpelare bredvid ingången, en rund grusplan, en allé bort

från huvudentrén, och ett vitt staket runt ägorna. En bred veranda, nyare än resten av huset, vette ut från västra gaveln mot ängen fylld med äppelträd och skogens siluett bakom. Hon klädde sig lätt i en klänning av murgröna och kaprifol och en hatt av grönskiftande murbruk, och eftersom hon var den finaste sevärheten i en annars anspråkslös del av staden hade grannarna själva bestämt vad hon skulle döpas till.

Ett dussin barn sprang i trädgården. Alla bodde inte där med paret, bara flickan med blommig klänning, en äldre med sargad underläpp, och pojken som behövde stanna och hämta andan i mitten av leken – en självpåfunnen jage där träden var högkvarter åt olika lag som samlade poäng mot varandra genom metoder som ryggdunkning, pinnkastning, bollstudsande, invasion, fritagning av fångar eller teckningstävlingar. Regelverket var invecklat och omförhandlades i stunden. Finhuset såg ned på dem med de klotrunda fönstrena på östra gaveln. Vad de än gjorde bar huset samma uttryck som en förskräckt söndagsskolefröken, vilket var den bästa uppmuntran de kunde få.

När de hörde myndigheternas bilmaskin rulla knastrandet upp på grusplanen sprang de fram till änden av ängen och ställde sig på behörigt gloavstånd. Mus kände blickarna där hon satt i maskinens bakdel och lade sig platt mot lädersätet för att inte synas när bilen stannade. Sork, knappast oroad av stora grupper, synade dem i sin

tur för att utmäta ålder, storlek och självsäkerhet – vem var ledaren? Han gjorde en grimas när han kände igen en pojke som han haft ett slagsmål med en gång, sedan, sedan sneglade han ned mot Mus, som han numera ägnade uppmärksamhet på ett nytt sätt, och när han såg hur nervös hon var såg han till att hans kroppshyddan täckte henne när de klev ut ur maskinen. Han stirrade framåt med butter min och ögon som förmedlade en varning. De två äldsta pojkarna och flickan kunde bråkspråket, och hans storlek och uppsyn fick dem att flacka nervöst med blickarna.

Mitt i blygheten kikade Mus fram bakom Sorks ben och letade efter ett ansikte som såg vänligt ut, fick ögonkontakt med flickan i blomklänning och de skickade små leenden till varandra. Myndigheterna lyfte ut deras väskor ur bagageutrymmet, Sorks stor och svart och Mus vit med små skära blommor, sedan vandrade de fram till entrén där en liten man med breda mustascher ovanpå ett brett leende kommit ut. Klintfarbrorn skulle Mus börja kalla honom eftersom han hade fäst en blåklint i kostymknappen. Varje dag så länge det var sommar skulle han fortsätta att bära blommor där, en person som, allt eftersom åldern drog över honom, blivit benig och förtorkad, men ändå verkade lika livlig som de jagelekande barnen. Ansiktet bar en solbrun färg och hade skrumpnat som torkad tång, som om den magnifika, fuktglansiga mustaschen sög åt sig jungfrulighet och näring från

det. Den vippade runt kinden när han talade. Det enda andra fuktiga var ögonen, stora och snälla som på en labrador, glittrande medan han skakade myndigheternas händer, och vände sig mot barnens. Så här lät det från honom: Välkommen, så glad jag är att ni kommit fram hela och rena. Det är min innerligaste förhoppning att ni ska trivas här. Vad heter ni, min unge herre? Jaså; och ni unga dam? Ursäkta, du får tala högre med mig. Som du ser är jag en gammal gam och sådana har ingen hörsel värd att betala för. Resan var inte för lång hoppas jag? Ni båda ska ha stort tack för att ni tog er tiden att köra dem hit. Mina ögon är inte längre något man skrapar lotter för ... ni vill lämna väskorna förstås. Fick ni med allt ni behöver? Vi går upp till ert rum först tänkte jag, sedan ska jag visa er runt. Har inte all tid i världen tyvärr för det var möte på telefon ... det här är en stor förändring, det förstår jag. Ni ska få vänja er i er egen takt, och säg till om det är något ni behöver.

Trots att Sork blängde när han visade dem vägen in, Mus skyggade och myndigheterna var på sitt tristaste tjänstemannahumör lät han obetingat glad och förväntansfull, fortsatte att tala också när ytterdörrens knarrande överröstade honom, och golvplankorna inomhus lät ännu högre. Mus vände sig om och tittade efter myndigheterna när de rullade bort i maskinen, sedan klev hon över tröskeln, tittade upp i taket och blev

överväldigad av hur högt, lyssnade knappt på Klintfarbrorn som babblade – bara att fråga ifall de ville låna telefonen, eller kulspelet som fanns i bjudningsrummet om de hade tråkigt en kväll, och att rota runt i byråerna var ingen fara, men om han hade möte med viktiga gäster var dörren till sällskapsrummet stängd och då var det bäst att de inte väsnades. Desto bättre att springa ute när vädret var lika fint som idag. Det fanns såklart vissa trädgårdssysslor som han förväntade sig att alla skulle hjälpa till med, men de skulle allt få gott om fritid, och inomhus hade de hans kära brorsdotter till hjälp med städning och hon behövde bara hjälp enstaka dagar. Hon blev betalad en fin brorsdotterlön för besväret och de skulle också få ett par mynt att spara på sig.

Sork hade också svårt att koncentrera sig. Trots att han bestämt sig för att hata allt han såg, var det svårt att låta bli att glo, och om han knipit igen ögonlocken hade han fortfarande hört ljuden som skapades när vinden puttade på gavlarna och känt den kryddiga lukten av äldre hus. Allting obekant. Medan de gick uppför en glansträtrappa till övervåningen drog han handen ovanpå det slipade trappräcket.

Mus började räkna dörrarna i korridoren som de kom upp till. Även om hon sett hur stort Finhuset var på utsidan hade hon fortfarande föreställt sig insidan som likt lägenheten, med fem sex rum till för toalett, matlagning, förråd och sömn, bara att

Finhusets rum var större. Det första hon skulle få lära sig var att endast korridoren hade tio dörrar som var och en ledde till enskilda rum. Det andra hon skulle få lära sig var att hela huset var labyrinthiskt. Oräkneliga dörrar, svängande gångar, undangömda skrymslen, avspärrade gemak, branta trappor, en trasig mathiss, en passage krönt av takfönster som gav intryck av passera under öppen himmel, och trånga inre dammkammare upplysta av knorrande gula glödlampor.

Allting hängde ihop genom en egensinnig detaljplan, med de privata sovgemaken ett bekvämt avstånd från huvudentrén, men ville du till exempel hitta ett tvättrum var det lättare att öppna dörrar på måfå tills du kom rätt än försöka memorera rätt väg.

Det fanns matförråd, ett tvätteri med stort träkar och minst två toaletter – en som rymde knappt en människa och en annan som rymde tio – matsal med ett blänkande långbord och ett vitrinskåp fylld av tallrikar med böljande guldkant, källare som en gång varit rökrum där de brukade röka hela fårländer, och ett kök där brorsdottern just nu spisade fram skinka, ost och annat aptitretande att stoppa i en matpaj. Förutom detta fanns det rum som inte kunde kännetecknas utifrån vilka behov de tillgodosåg utan snarare vad som fanns i dem: bruna tygsoffor runt ett spelbord, en glasmonter med uppstoppade fåglar, tunga porträtttavlor på urtida generaler, krukor med mosevass, den

dammiga en flöjtsamling, två spikmattor lutade mot varandra i ett annars tomt förrådsutrymme, sedan utanför huset fanns också ved och snickarboden, en pergola som blivit överväxt av murgröna, och Klintfarbrorns laboratorium som en gång varit hönslager – de föregående ägarna hade sysslat med djurhållning – men nu var en trollpackekula, fylld med vätskefyllda tillbringare, rykande metallplattor och andra saker som fräste eller glödde.

Utrymmet som Klintfarbror öppnade åt dem kramades av golvet och det sluttande taket. Det hade vita väggar och ett fönster som vätte mot skogsbrynet, och var tänkt att bli barnens rum, fast Mus som fortfarande satt fast i ett omtöcknat tillstånd fattade det inte på en gång. Inte ens sängarna med tunga blå överkast fick henne att förstå. När Sork kastade ryggsäcken mot väggen så att den studsade och landade ovanpå den ena sängen hoppade hon till. Han hade lagt ned ilskan över flytten i kastet, och det smällde. Klintfarbrorn avbröt sig precis innan han skulle ha introducerat rummen – kanske gått in på en historielektion om böndernas barn som bott där innan dem – gav honom en förvånad och besvårad blick, sedan bestämde han sig för att låtsas som om utbrottet inte skett.

»Jag ska låta er få tid för er själva så att ni får tid för er själva. Middagen kommer bli klar om en timme och då får ni chansen att lära känna dem som bor här. Ni kan gå ut i trädgården och göra

det redan nu om ni vill. Jag kommer att jobba på kontoret; om ni vill mig något är det bara att ropa.«

»Gå då,« sa Sork som blängde på Klintfarbror ända tills han lämnade rummet, sedan tog han av sig skärmmössan han bar och slängde den också mot väggen.

Mus vägde fram och tillbaka på tårna vilket frammanade ett gnisslande ljud från golvplankorna. Hon tänkte på att överkastan var det enda i rummet med färg om du inte räknade sängborden och taket som var omålat trä, och hon tänkte på hur lågmälda de gnisslade ljuden var jämfört med Klintfarbrors röst.

Insikten att de skulle bo här lägrade sig över dem båda. Det lustiga var att de redan haft ett dussin ögonblick då de förstod att mamman var borta, och att de inte skulle leva i det gamla hemmet fyllt av det gamla livet längre, men det var som om de hela tiden var tvungna att inse det på nytt, som om hjärnan gjorde det till en lek ända tills ett vitt sovrum påminde dem om att allt var på riktigt.

Sork gjorde det besynnerliga i den stunden att han tog henne i hand – besynnerligt eftersom hon aldrig vetat hur hans händer kändes. Mindre skrovliga än mammans, som om handflatorna bara nått och jämt bestämt sig för att börja bli härdade.

I det här rummet som elementet under fönstret inte lyckades göra riktigt varmt var hon och han de sista länkarna till något

välbekant, och trots att de aldrig hållit hand förut inbillade sig Mus att hon kunde känna varje dörrhandtag från lägenheten som han hade tryckt ned, byrålådorna han dragit ut och köksknivarna han plockade upp från golvet. Sork stirrade mot sovrumsdörren som om han hoppades att hans blick skulle tränga igenom väggarna och svida mot alla utanför, sedan var stunden över. Han hoppade upp på sängen som han kastat sakerna på – fjädrarna i madrassen lät som golv – och lade sig platt på rygg. Mus undrade om han kände sig lika trött som hon.

Hon var försiktigare än honom med sin väska, lade den på den andra sängen och mindes födelsedagen då hon fick den. Det hade varit enda födelsedagen det regnade så att gatorna rann. Mamman hade tagit med bara henne och ett paraply ut, och de hade köpt tröstglass som de åt på en bänk medan staden spolades bort.

Dockan var det första hon plockade fram, och hon satte henne varsamt så att huvudet vilade mot bucklan som kudden bildade under överkastet, sedan hårborsten med svarta piggar som både dockan och hon använde, och naturboken, men efter det hejdade hon sig för hon hade fått syn på kniven som Sork tog fram ur sin egen ryggsäck.

»Varför tog du med den,« frågade hon. Den såg hotfull ut, bladet långt och spetsigt.

»Du får inte säga att jag har den,« sa Sork som börjat se sig om efter ett gömställe. Han fixerade henne med blicken tills hon nickade att hon hade förstått ordern. Samtidigt som hon fick en klumpig magkänsla för hon trodde nog att de vuxna här hade samma regler kring knivar som mamman haft. Hon kom ihåg att mamman hållit i samma kniv, samma gröna skaft.

»Jag vill kanske se mig omkring,« sa hon.

Han vred på huvudet och gav henne en blick som hade en hel del frågor i sig, men var samtidigt ointresserad av att faktiskt ställa dem. Att han inte sa något eller anklagade henne för att vara på väg ut för att tjalla tolkade hon som ett tillåtande, och hoppade för att nå upp till handtaget. Finhusets dörrar var iallafall inte större än vanligt och hon kom snabbt ut, sugen på att tänka på annat.

I samma stund som hon klev ut i korridoren kände hon tydligt hur liten hon var i jämförelse med huset, men hon mindes intrycket hon fått av Finhuset som en dam och blev lugnare. Damer hade hon förtroende för; ingen sådan hade gjort henne något ont, och hon i sin tur hade aldrig önskat någon annan illa. Dessutom, om du satte henne vid ett vägskäl med valet att antingen följa en skylt som sa det okända eller det välbekanta, skulle hon vara manad åt det förstnämnda.

Bredvid rummet som de hade blivit tilldelade bodde också resten av hushållet, barnen i kammare som liknade deras och de

vuxna i något större rum. I barnrummen hade invånarna satt sin prägel genom att spika upp planscher och målningar och sprida ut leksaker i hörnen. I ett stod ett dockskåp som var lika högt som hon medan det motsatta hade brännbollsrack och bandyklubbor lutad mot väggen. Att rota bland andras saker var oartigt, men bara titta på dockhuset borde hon väl få göra, för som hon sa till det,

»Jag har aldrig sett ett lika fint dockhus som du. Synd att jag inte känner den som du tillhör, annars hade jag kunnat fråga henne om lov att leka med dig. Jag har en docka, men hon har inget hus. Bor det dockor i dig? Jag ser inga. Jag önskar att jag kunde öppna dig.«

Utanför fönstret, som stod lite på glänt, hörde hon ropen från de utanför som återupptagit sina lekar. Mus kravlade upp på elementet och kikade ut på dem. Vissa hade färgglada tröjor som blev underbart vackra i ljuset – gul, röd och grön – och Mus funderade på vilken färg hon tyckte bäst om, försökte få syn på flickan med den blommiga tröjan och kände på sig att hon var dockskåpets ägare.

»Om jag vågar ska jag fråga, men jag vet inte om jag vågar,« sa hon och adresserade sedan racken och dylikt. »Ni får inte missförstå, jag skulle tycka om att leka med resten av er också, men jag har aldrig spelat brännboll eller nåt sånt.«

Kanske skulle det inte märkas om hon lekte i hemlighet, men hon värjde sig för frestelsen. Mamman hade alltid sagt att låna utan att ägaren visste var samma sak som att stjäla – mest till Sork, men Mus hade alltid lyssnat.

»Jag ska inte stjäla,« sa hon åt sig själv, och undrade vad Sork planerade med kniven. Ville han hugga Klintfarbrorn; han hade verkat surare på honom än någon annan. Det hon verkligen hoppades var att han tagit med sig den som minne bara, fast det var konstigt att ha en kniv som minne.

I nästa rum fann hon till sin förtjusning en hylla fylld med små hästar, målade i lika vackra färger som de andra barnens tröjor. Alla – stegrande, stampande och med flygande mannar – hade bläsfina huvuden och på de finaste figurinerna syntes till och med håret kring hovarna.

»Tur för er att jag inte är en tjuv,« sa hon. Hästarna var så många att en – kanske det sovande fölet med flätad svans – skulle kunna plockas bort utan att det märktes. »Mamma var den som sa åt mig att aldrig stjäla. Hon gillar nog hästar. Hon gillar nog alla djur. Jag tror hon skulle tycka om er. Kanske kommer hon på besök en dag, och då ska hon få se allting.«

Rummet närmast trappan var låst och kunde därför inte utforskas, men nästa var den stora sängkammaren med dubbelsäng som nästan räckte mellan väggarna, en garderob med snidade

bilder på hjortar, fåglar och lönnlöv utanpå och ett räcke längst ena väggen, som ett trappräcke fast rak.

»Du måste vara Klintfarbrorns säng,« sa hon, »och hans frus. Jag är glad att ni sängar är fluffiga. Först var jag orolig, för när överkasten är på känns ni stenhårda.«

Hon fortsatte att undersöka: toaletten som bara rymde en person, ett förråd med lådor där det låg ihoprullade papper och en städskrubb. Varje gång hon passerade ett föremål som fick henne att tänka på en person, som den lilla marmorbysten på en fönsterbräda, började hon ett samtal,

»Ditt hår är så vackert. Jag önskar mitt var långt.«

Detta gällde också andra levande som målningen på hundvalpen med blänkande ögon,

»Jag önskade mig en hundvalp, men Mamma sa att vi inte hade råd.«

Ibland var det helt enkelt något som såg intressant ut som badkaret med tassar,

»Jag gillar inte att bada, så jag bara varnar dig: om du smyger in i vårt rum på natten kommer jag att skrika.«

Inget av det här var leksaker, men hon stod fortfarande med händerna knutna vid sidan som på museum, och det satt en stor arg skylt framför henne som sa inte röra, trots att Klintfarborn antytt att det skulle vara tillåtet. Det gjorde dock henne inte så

mycket att inte använda fingrarna någonting när hon istället fick lov att tala ut med bara föremålen runt sig.

Det enda rummet hon inte gick in i började med gångjärnen som skrek när hon öppnade dörren, sedan en vindstrappa som ledde upp i svartheten. Hon kastade en enda blick på detta innan hon slog igen dörren och tryckte hela sin vikt mot den för att ingen glipa skulle förbli öppen. Aldrig att hon skulle in dit, bestämde hon. Vid det här laget hade hon kommit till slutet på korridoren där det bara fanns en dörr kvar till övre, östra flygeln, biblioteket. Den här dörren gled upp och det var istället hon, med en inandning, som gav ljud ifrån sig.

Här täcktes väggarna av luddig, karmosinröd flis som var mjuk mot fingrarna, och så många bokhyllor som bildade en portal runt henne. Bokryggarna kunde vara enorma med spruckna läderryggar, eller smala papplängder, många, många ihopträngda. Gardinerna för fönstren, skära och tunga som balklänningarna på en drottning, filterade ljuset så att allt fick en rosenröd nyans, men det var inte skrämmande mörkt som i det förra rummet. Det här dunklet lockade som ingången till en magisk grotta. Mus trädde framåt förtrollad, och ögonen blev fästa på en särskild bokrygg. Den såg ut att vara gjord av sammet, och bokstäverna glimmade.

»Är det äkta guld« frågade hon den. »Det glimmar så fint. Ni måste innehålla väldigt fina historier eftersom ni har fina omslag.«

Här kunde hon inte låta bli, och sträckte ut handen för att känna ifall den var lika mjuk att smeka som den såg ut. Just som hon gjorde detta, mullrade en cellostämman genom luften,

»Du är ett av de nya barnen förstår jag.«

Mus for runt som om sparkad. Hon hade vaggats in i tron att alla främlingar var utomhus eller på undervåningen, men när hon såg den som talat undrade hon hur hon inte hade känt hennes närvaro på samma sätt som du kände åska i luften. Kvinnan var den största: som ett bergstroll satt hon i en stol så överdådig att den inte kunde vara annat än en tron. Hon höjde sig ett helt huvud över ryggstödet och det askgrå håret föll över det och axlarna. Hennes långa kjolar svallade ned över sitsen som ett mångfärgat vattenfall, och de väldiga fingrarna med väldiga ringar vilade på en väldig, uppslagen bok. Mus undrade om detta var Finhusets spöke. Hon var snarare att tro detta än att det existerade människor med sådan storhet. Eftersom hon hasplade ur sig de här tankarna högt började kvinnan skrocka.

»Jag har aldrig kallats för husspöke förut, men kanske ligger det något i det, för jag har bott och verkat här i många år. En del av huset kan ha sjunkit in i mig. En del av mig har nog sjunkit in i den.«

»Då är du som kungen här,« sa Mus med handen som sköld framför framtänderna.

»Det skulle man kunna säga.«

»Varför var du inte där ute när vi kom?«

»Jag trivs bra där jag sitter.« Hon strök fingrarna över boksidorna. Det prasslade gemytligt.

»Folk får komma till mig när de vill träffa mig, så slipper jag leta upp dem och kanske höra att de inte har tid – vissa får för sig att de aldrig har tid för gäster – och det är tur att jag trivs med detta för jag har svårt att röra mig.«

»Kan du inte gå?«

»Jag kan, men det gör ont. Helst tillbringar jag dagen bland böckerna.«

Mus tyckte inte att detta lät hemskt eller ensamt, vilket en annan med mindre vana att drömma sig bort i egna fantasier nog skulle ha tyckt. Däremot visste hon inte hur någon kunde stå ut med att sitta på samma plats en hel dag. Om Bergakungen varit mindre överklig skulle hon ha börjat tycka synd om henne.

»Har du lärt dig att läsa än?«

»Lite, fast jag kan inte så mycket än. Vad läser du just nu?«

»Sagan om Domherren och Vinterkylan.«

»Jag har läst om domherrar«

»Har du sett en någongång?«

Hon skakade på huvudet.

Bergakungen vände boken framåt och visade henne teckningen på en fågel med stort rött bröst, svart huvud och brokiga fjädrar. Den svepte vingarna runt sig själv och darrade under ett par dalande snöflingor.

»Vad handlar den om,« frågade Mus som inte tyckte fågeln såg ut att ha det lätt. Bergakungen tecknade åt henne att sätta sig ned, vilket hon gjorde utan att klaga eftersom golvet var täckt av samma mjuka ludd som väggarna.

»Den handlar om,« började hon, och hon hade en röst som passade sagoberättande för den gick djupt in i kroppen, » en domherre som alldeles nyligen flugit från boet. Under hela våren och sommaren hade han levt bekvämt och blivit matad av föräldrarna, men när hösten kom hade han givit sig av i övertygelsen om att han kunde klara sig själv, och nu var det vinter. Vattnet hade frusit, alla larver låg begravda och på nätterna rasade en isig stormvind som antastade varenda levande varelse och gjorde det omöjligt för honom att sova. Domherren kämpade...«

»...Varför hjälpte hans föräldrar honom inte?«

»Det skulle de nog ha gjort, men eftersom domherren varit övermodig hade han flugit långt bort medan sommarvärmen fortfarande fanns kvar, för han ville se hur långt vingarna orkade föra honom och visste inte vad som väntade.«

Mus tänkte på hur Sork brukade springa iväg och nickade. Domherrens situation verkade nu fullt trolig. Hon såg framför sig hur den flög genom skogen när den var grön och drillade som glada fåglar gör när de söker efter äventyr.

»Där berättelsen tar vid försöker han hitta en plats att sova. Natten är lång och stjärnlös, och vinden ylar. Först sätter han sig på ett staket. Här ser du honom på staketet. Han sitter där, blundar och försöker sväva bort i drömmen, men det är så kallt att han tror att snart kommer fjädrarna bli is, och inom kort märker han att staketet håller på att begravas under snön. Därför måste han flyga iväg igen. Varje vingslag är en kamp, för han är liten och kastas runt av vinden.« Bergakungen förde samman fingrarna, sträckte ut dem och flaxade dem som vingar som mötte ett stort motstånd, en grym storm. Musd var hänförd över tricket. »Han tänker att om han hittar en trädgren kommer han inte att behöva oroa sig över snön. Runt omkring är det så mörkt att det blir en pärs att hitta ett enda träd, men tillsist klamrar han sig fast i en ung björk och försöker sova, fast vinden sliter den framåt sedan bakåt, och framåt igen så att det låter som om den kommer brytas och han får slut på krafterna och slungas iväg. Vinden bär honom mot de iskalla molnen...«

»...Hur gick det sen?«

Såklart visste Mus att sagor hade lyckliga slut, fast något med Bergakungen fick henne att känna sig osäker, som om alla oskrivna regler snart skulle brytas.

»Stormen var mycket nära att svepa med honom till himlen där kylan skulle ha fått hans lilla, tickande hjärta att stanna, men genom att uppstå alla sina krafter lyckades han flaxa sig ur vindens grepp. Nu var han så tung och kall att det kändes som om han flög med snöklumpar på vingarna.«

»Kunde han inte hitta skydd någonstans?«

Från att ha hållit ett allvarligt ansiktsuttryck började Bergakungen le,

»Jo, för just som han tror att det är över hör han vingslag och får syn på en annan domherre, större än han själv. Den andre flyger ned till ett gårdstak och han följer efter. De landar bakom en skorsten som ligger i lä från vinden och snön, och den större, som ser hur frusen han är, säger att han kan få sova mellan hans vingar, så kan de hålla varandra varma.

På så sätt klarade sig den unge domherren efter att han hamnat på egen hand: han hittade en vän.«

Bergakungen vände blad i boken och visade Mus bilden på de två fåglarna som höll om varandra. »Självklart kunde den större också hjälpa honom att hitta mat och vatten, och nästa vinter

skulle vår huvudperson komma att ge samma hjälp till andra domherrar som lämnat boet för första gången.«

»Jag tyckte om den sagan.«

»Det finns mer vad den kom från,« sa Bergakungen, »många berättelser är som bäst när du avnjuter dem tillsammans med någon annan, så jag brukar alltid erbjuda de som besöker mig på en historia.«

»Varför är ingen annan här i så fall,« ville Mus veta, för om alla Bergakungens berättelser var som den om domherren kunde hon inte förstå att ingen av de andra barnen besökte henne.

Bergakungen slog ihop boken och lyfte över den till en stapel på soffbordet bredvid henne. »De brukar komma på kvällarna och då har vi en gemensam sagostund, men när solen lyser som idag föredrar de att vara ute och leka. Har du hälsat på dem än?«

När Mus svarade,

»Nä,« utan att gå in på detaljer om att det nog varit Sork som avskräckte dem, gav hon hon ifrån sig ett förvånat mummel,

»Blyga är de inte. Vad konstigt. Du kan gå och lära känna dem nu och vara med på fler sagostunder senare ikväll.«

Mus skakade på huvudet.

»Jag är inte duktig på att skaffa vänner,« sa hon.

»Hur kommer det då sig att jag såg dig introducera dig för boken där borta, så omtänksamt och rart att det nästan rörde en gammal dam till tårar?»

»Fast det var bara föremål,« tvekade Mus.

»Vad är det som är så bara med föremål? Själv läser jag högt för böckerna ibland, så att de ska kunna höra vad de själva säger. Fullt dugliga vänner, anser jag.»

»Menar du det,« sa Mus som känt hur det spratt till i henne så fort Bergakungen nämnde att hon också talade till saker, stolthet över att hon hade något gemensamt med den respektingivande kvinnan, fast fortfarande sa en anklagande röst inuti henne att det verkligen var en ovana att bete sig om om föremål levde, och den lät ungefär som när en radio slår in i en vägg.

»Du tycker inte att det är viktigare att ha riktiga vänner?»

»Båda är viktiga, skulle jag säga, för båda är olika sorters sällskap. När du upplevt vardera kan du bestämma dig för om du tycker om det ena mer än det andra, men eftersom du är så ung är det inget som du kan säga säkert än.»

»Jovisst,« svarade Mus snopet, »men det är vad jag menar. Jag vet inte om jag vågar tala med de andra.»

»Du talar med mig, borde inte jag gillas som människovän?»

»Åh,« insåg Mus.

»Tänk, du har just anlänt hit och redan skaffat dig en människovän och flera föremålsvänner. Vad duktigt.«

»Betyder det att du är som den stora domherren?»

»Jag antar att du kan säga det,« skrockade Bergakungen. Nästa sekund hörde de hur en klocka klämtade från nedervåningen.

»Matklockan.« Med ett stön av ansträngning rätade hon på ryggen, sträckte sig efter kätten med fågelhuvud som stod lutad mot tronens armstöd och hävde sig upp så att det knakade i benen.

»Behöver du hjälp,« frågade Mus, men Bergakungen viftade avfärdande för hon stod ändå stadigt, som en djupt rotad ek, och kätten såg ut som en bekvämlighet.

»Gå och säg till din bror du att det är middag. Om du känner dig bly kan du få sitta bredvid mig.«

Mus som nu var säker på att Bergakungen var en av de snällaste kungligheter hon mött fick infallet att rätt ut berätta "han tog med sig en kniv," men bet sig själv i tungan istället, för om hon hade bestämt sig för att avslöja hans hemlighet borde hon inte ha gått med på att hålla den. Hon hade menat det ärligt när hon lovade förut.

»Tack igen så mycket för sagan,« sa hon.

»Vänta inte på mig,« manade Bergakungen. »Du får vänta en evighet annars.«

Mus nickade och lämnade rummet, fast hon stannade till på väg genom korridoren. Det slog henne att medan hon gått omkring och lärt känna rummen hade hon glömt att j'hälsa någon viktig, så hon böjde nacken mot taket och studerade de små ansiktena i trävirvlarna i taket. Eftersom hon förmodade att denne var överallt hela tiden,

»Det är trevligt att träffas,« sa hon till Finhuset, som hon förmodade lyssnade i alla rum hela tiden. »Jag tycker verkligen om kungen. Ursäkta att jag kallade henne för spöke; det är inte snällt att säga så till äldre, vet jag. Farbror verkar också trevlig, och det luktar som om hans brorsdotter lagat god mat. Du är mycket snäll som tar emot mig och min bror, och jag hoppas att jag kommer trivas. Jag tror jag redan trivs lite. Jag tror Mamma skulle trivas.«

Hon flyttade vikten bak på hälarna för att få en planka att gnälla. Det lät som om Finhuset beklagade sig för hennes skull.

»Tack, jag hoppas att hon snart blir förlitlig igen, jag också. Min storebror har gömt en kniv på rummet.«

Så, nu kändes det mycket bättre. Hon sprang resten av vägen till rummet.

TOMTGRÄNSEN

Varje förmiddag spelade radion upp nyheterna i ett av Finhusets vardagsrum, och lika troget satt paret i varsin fåtölj och lyssnade, även om vad de hörde gav Klintfarbror hans enda bekymmersrynkor och fick Bergakungens ansikte att visa smärtan hon annars aldrig låtsades om.

»Idag tänkte jag plantera lökarna,« sa han i mitten av programmet.

Bergakungen nickade, blicken på händernas ådriga former.

»Jag har funderat på om gångjärnen på dörrarna ska oljas, eller om det vore bäst att byta ut plankorna som ruttnat i boden först.«

»Ägna dig åt plankorna du.«

»Fast jag borde också inspektera ångpannan, och alla soffkuddar kan behöva skakas. Har du funderat på om vi behöver köpa tyg att täcka över möblerna vi inte använder.«

»Allting har sin tid.«

»Är det bäst att jag börjar tidigt i trädgården då? Så att allting hinner få den tid det behöver, menar jag.«

Hon nickade igen, tillstymmelsen till ett leende. »Det blir bäst så.«

Så medan hon satt kvar och lyssnade färdigt gick han ut till fågelkvittret och den uppfriskande luften. Han valde att ta köksdörren som ledde ut till den vilda trädgården på baksidan – örterna, rötterna, och blommorna han hade till häxbrygderna – och blev överraskad när han såg Mus stå där ute. Överraskad och nyfiken, för hon tittade mot skogen som om den slukat spöket i henne.

»Vet du hur gammal skogen är,« sa han, för hon hade inte vågat prata med honom ännu, och han ville hitta rätt samtal för att ändra på detta. Den skygga blicken hon gav honom lät han inte bli avskräckande och pekade utåt.

»Träden ser du lever mycket längre än människan. När de byggde de första husen häromkring använde de timmer därifrån. Skogen såg likadan ut när din farfars farfars farfars farfars far var ung, och när de äldsta tallarna idag var i din ålder seglade det vikingar i bukten. Har du hört talas om vikingar?«

Han fortsatte med historier om sjömän som huggit skepp från hela stammar, men Mus hade svårt att lyssna. Sanningen var att hon var rädd för den. Utanför fönstret i sovrummet tornade tallar upp sig som en mörk mur. Finhuset var kanske stort, men inte som skogen. Hon tittade mot skogsbrynet och tvättlinan som satt

uppspänd mellan två av stammarna. För de flesta såg det nog ut som en vanlig lina, men när lakan hängde ned från den och krusade sig i blåsten som ytan på vitt vatten, såg hon en port, dörrar gjorda av tyg. Bakom sträckte ett okänt och massivt välde ut sig, där mystiska konungar regerade uppifrån ektroner och nedtecknade obegripliga lagar på blodbokslöv.

Mycket av tillvaron på Finhuset var annorlunda – av vilket jag redan förmedlat en del – därför anknöt Mus till allt som var någorlunda bekant. Företeelser som frukost – inbegripet gröt med socker och kanel, och mackor med lagrad ost, vilket hon numera kände ett stadgande behov av – och skolan, den platta tegelbyggnaden i staden. De sista veckorna innan årets sommaruppehåll var som att gå från en ny, annorlunda verklighet och återvända till den gamla. Ett par dagar var det lärare som hade tittat konstigt, medvetna, men deras olycka överskuggades av en större, mer angelägen katastrof. Någon klasskamrat kände en som bodde ... hur många var det som ... de hade sett fotografier på tornet ... de försökte att ... hade skickats ... men ... fortfarande ...

Hon kände hur hon blev oviktig och trivdes med det – förstod inte att Sork fortfarande fick blickarna och ögonkontakten som hölls kvar i någon sekund för att utmäta en specifik skada i honom. Studerad som en förvildad hund. Hennes största intresse

var att bli bättre på att läsa. Hon satt med näsan vänd ned i boken under rasterna, och på lektionerna när det inte var läsning letade hon upp de mest texttäta sidorna i läroböckerna och smygläste dem istället för de som läraren hänvisade till.

Ibland var hennes hjärna så uppsvälld och snurrig i slutet av dagen att hon var på väg att ta den gamla skolvägen hem, men kom alltid på sig och vände mot garagen där Sork väntade. De hade fått börja cykla ihop från och till skolan. I Finhuset fanns det fem glimmande metallskelett till cyklar. Hårda sadlar, rostiga styren och repad lack, men de rullade och det var det viktiga. Till och med Sork, som bestämt sig för att avsky allt, glädde sig över dem eftersom han varit tvungen att låna andras cyklar tidigare. Här fanns det så att han kunde välja en egen. Varje vardagsmorgon och eftermiddag lyfte han upp henne på pakethållaren och hon fick krama honom medan han fick fart på de gnällande lata pedalerna.

Ville han göra färden rolig trampade han så att fartvinden fick kragar att smattra, Mus kjol att frassetassa, och utstyrslarna som de blev uppmuntrade att hålla prydliga att hamna i ett bedrövligt skick. Mus, vanligtvis prydlig, kunde aldrig komma till att bry sig, skrattade när allting löst höll på att blåsa bort, och ingen som hörde tjutskrattet kunde väl tro att det var hon.

Roligast var när de blev jagade av en mjölkmotor. Den närmade sig knastrande, sedan tutande så att Mus nästan skuttat av,

och efteråt drömde hon under hela historielectionen om att samma maskin skulle jaga dem på hemvägen också.

De enda hon lärde känna var Finhuset och Bergakungen för hon tyckte det var svårt att säga någonting vid matbordet, studerade bara ansiktena på personerna runt bordsskivan och det blev ännu svårare när fler barn kom på besök – vuxna också för den delen: parets affärsgäster – och det blev uppenbart att alla hade tillräckligt med sällskap utan henne. Å andra sidan hade Finhuset med omnejd mycket att upptäcka och underhålla sig med. Inte bara insidan utan den stora trädgården. På helgerna var det vanligt att hon spatserade omkring, klättrade i äppelträden som fått vitskära blommor, och kröp runt i det trassliga gräset och lekte räv, kanin, hjort eller grävling. Hon trivdes bäst med att tänka på vistelsen som ett av lägren där du tillbringade sommarmånaderna, ett läger som gick ut på att ha roligt i naturen. Hennes solitära lekar skapade stigar, gulnande bevis på timmarna hon tillbringade med att krypa genom timotejen medan andra spelade boll. Stigarna förflyttade sig gradvis bort från huset, men aldrig att hon passerade tvättlinan.

När de på riktigt fick sommarlov blev Mus ännu mer förtjust i att gömma sig i gräset för Klintfarbror bjöd in ungar som kunde tjäna karamellpengar genom att hjälpa till i trädgården. Hans rygg var nämligen inte värd särskilt många ören heller, och han menade

att ett dussin barn skötte en gräsmatta lika bra och billigare än en trädgårdsmästare bara de fick noggranna instruktioner.

Hjälpredorna tog med sig vänner och småsyskon. Även om de bara kom dit för att de fick betalt fanns det mycket som förmådde dem att stanna. De fick lov att leka och stoja hur högt de ville; paret var anmärkningsvärt överseende eller bara lomhörda. Andra förmåner var rätten att smaka på frukten när det var tid att plocka, att lyssna på Bergakungens sagostunder vilket särskilt lockade de yngsta, och att de fått bygga en träkoja i en stor ek vid diket som markerade tomtgränsen.

Hon tyckte inte om vilda lekar, så tänkte Mus medan hon tjuvkikade genom grässtråna på de springande hoperna av obekanta. Att hon däremot tyckte om att betrakta dem berodde på Hinden, flickan med det snälla ansiktet och dockskåpet – hon hade gissat rätt. Det hon aldrig hade kunnat gissa var hur snabb Hinden var. Egentligen verkade hon föredra att ta det lugnt, sitta på gräsmattan och väva smycken av växtligheten, men de som ville ha henne i sitt lag hade lätt att övertala, och då rusade hon precis som hjortarna över hela hagen på ett par sekunder. Kanske hoppade hon över diket också i ett enda språng av bara farten. De var samma ålder, men hon var smärt och långflätehårig. När Mus fick reda på att hon också var avlägset släkt med paret blev hon glad, för det förde dem närmare även om de inte talade. Hinden kunde

till och med ha kommit till Finhuset av liknande anledningar, fast hon aldrig sa ett knyst om livet innan.

Chansen att lära känna varandra skulle komma, då för att Hinden tog initiativet. Tillfället i fråga satt Mus på ängen med naturboken i knät och tränade på de svåraste orden. Bredvid låg Sork på rygg i solen och verkade ha somnat.

»Vad läser du om?«

Hon tittade skräckslaget upp på den andra flickan som, det visade det sig, också rörde sig lika omärkligt som hjortarna. Hinden var intelligent när hon frågade om naturboken för då skulle samtalet handla om djur, och djur var härliga att tala om, det tyckte de båda. Så snart hon satte sig ned bredvid Mus så att hon kunde höra henne, började ett samtal också flyta på mellan dem, som förmodat. Först om alla favoritdjur i världen och blommorna, sedan ett sidospår om dockor – Mus kunde äntligen uttrycka sin beundran för dockskåpet och de utbytte ett löfte om att introducera hennes docka – sedan tillbaka till djuren. Mus nämnde djurleken och Hinden blev nyfiken, så hon fick förklara alla sätt som den andre påminde om en snabb hjort, sedan passade hon på att fråga vilket djur hon själv påminde om. Svaret hon fick från Hinden är inget mysterium. Det oväntade var att Hinden började, på impuls, att lalla en ramsa som Mus påmint henne om: Fina, lilla

Mus / I sitt fina hus / Har två små öron och en liten svans / Men större tänder finns ej någonstans / Knappra, Knappra ost...

Här blev hon avbruten för att Sork klivit upp och smält henne på käften. Det skedde utan en sekunds förvarning. Hennes ögon stelnade i det uppspärrade vita medan ett rött märke blommade ut över kinden. Att hävda att ramsan hade varit ett sätt att reta Mus vore inte rätt. Den kunde bli tolkad som en dold förolämpning, en oavsiktlig elakhet, eller, tvärtom, en fyndighet som Mus inte alls skulle ha tagit illa vid sig av. För Sork var det dock uppenbart: hans lillasyster var liten, för blyg för att ha vänner och skulle aldrig bita tillbaka hur någon än behandlade henne (var inte den sortens gnagare). Därför var hon ett offer om inte han försvarade henne.

Jag skulle vilja säga att han hade fel, att även den mest kallsinnigaste unge skulle med en blick se ett alltigenom osjälviskt hjärta tickande i bröstet på henne, och aldrig vilja göra henne något ont. Gärna hade jag sagt att Klintfarbror och Bergakungen hade kunnat plocka upp förvildade personer från livets mest oförlåtliga djungel, och ingjuta i dem respekt, tillit och vänskaplighet. Det går inte att hävda detta, för Sork var aldrig villig att vänta och se. När Hinden rusade iväg, en hand över den blånande kinden, hade han förmedlat rätt budskap, tyckte han

Det blev konsekvenser – utskällning, förbud, en krystad ursäkt – men det skulle inte komma att hindra honom. Med slaget mot

Hinden hade han fått Oxfröken emot sig. Detta var flickan med den sargade underläppen och hästsamlingen, men själv var hon långt ifrån en hästperson. Hon hade en kort, kompakt kropp som var lika svår att rubba som en stenbumling, ansiktsdragen var grova på ett tilldragande vis, håret mörkaste brunt och hon klippte luggen så att hårstråna spretade som borst, och hon hade föräldrar som var skådespelare vilket var viktigt. Varje gång hon talade med någon brukade hon berätta att hon bodde i Finhuset för att de rest till den eller den stora staden för att uppträda, och om hon demonstrerade hur de lärt henne att förställa rösten var det bäst att inte vara nedvärderande för hon kunde vrida om en arm så att den hoppade ur led. Som med Sork var hon märkbart farlig, men det finns mer eller mindre otrevliga sätt att vara det. Hennes farlighet var beskedligt otrevlig, som med stora kreatur som kan stänga eller trampa ned dig men bara om du retat upp dem. Oxfröken utförde bara tusen nålar på de dumma.

Att Sork slagit Hinden räckte som incitament, men Oxfröken kan redan ha hyst ett ogillande och väntat på en ursäkt. Det fanns något i mötet mellan dem, båda vana vid att dominera fysiskt för att få som de ville, som blivit skymfande. Mus bevittnade inte händelsen som gjorde dem till uttalade fiender, men en dag hade båda utgångsförbud och Sork hade ett märke på armen som stannade i veckor. Oxfröken såg ännu värre ut, haltade, hade

fläskläpp, rispor, blånader och bitmärken; Sork var uppenbarligen den uppfinningsrikare när det kom till att skada andra.

Det gjorde ont att se Sork hamna i bråk, för hon önskade att han, som hon, skulle finna saker att tycka om med Finhuset. Det hjälpte inte att de fick glass till efterrätt på söndagskvällarna, hade den stora trädgården, eller att paret köpte nya kläder till dem: han var, som alltid, bestämd.

Om hon kikade på honom på morgonen såg det ut som om missnöjet började redan innan han vaknat. I den flyktiga övergången från drömmen blev käkarna spända och en rynka bildades vid näsroten så att det första han gjorde på dagen var att levererade ett ilsket ögonkast. Mot själva taket, själva Finhuset; eller om det var ett obetydligt intryck som han fann odrägligt, de gnisslande plankorna eller doften av morgongröten.

Tillslut blev hon sur – bara ett litet gnag. Det var som om han ständigt avgav en tung ånga, och hon, alltid vid hans sida, blev alltid tvungen att andas den. Inte så att hon var oförmögen att förstå vad missnöjet med att bo i Finhuset kom ifrån; om hon använde sin fantasi förstod hon precis, men hon gillade inte att göra det. Tankarna det väckte sa i sin tur något annat som hon mådde dåligt av.

Att det bubblade uppror inuti Sork var ett faktum, men att såg honom slå någon annan var undantaget snarare än regeln. Aldrig

utbrotten, aldrig stampen, aldrig vrålen, som med mamman första gången hon kommit på honom med snattandet. De hade stått mitt i affären och han skrikit så att huvuden vred sig, och Mus kunde tänka sig att vredesutbrott bara växte med personen som hade dem. Om det inte var så att Sork hade ett hål någonstans som han skrek i var den troligaste förklaringen att han höll sig medan hon var nära. Det kunde bero på andra saker, som vid matbordet efter att de flesta andra tuggat i sig, och bara de satt kvar med de vuxna – hon för att hon rullade ärtor i såsen och låtsades att de var skeppsbrutna, och han för ingen synbar anledning, hade bara inte rört sig. Om Sork då ställde en fråga om mamman, nämnde hennes namn, började Mus fötter att röra sig på egen hand och föra ut henne ur rummet, så att hon aldrig kunde höra hur samtalet fortgick. Började han bråka då fick hon inte reda på det heller, men bråka gjorde han. Det fanns tecken: en sänglampa på golvet, det klotrunda glaset krossat; Oxfröken som velat hämnas med en grupp sammansvurna, fast det slutade som förut bara med fläskläpparna utdelade över ett större antal; de sönderrivna böckerna var menade att gå Bergakungen på nerverna, men det sprattet slog tillbaka mot honom själv, för Mus slutade att prata ända tills han tog med henne ut på en av ursäktsutflykterna.

Om han någongång upplevde att vad han gjorde eller kände påfrestande henne blev hans sätt att be om förlåtelse tillfällena när

han satte henne på cykeln och de trampade iväg – inte till skolan utan vart de ville. Redan när han styrde ut på vägen var det som om han lättade, och då kände hon genast samma sak, tyckte om honom. Kanske de åkte in till stan för att han skulle visa henne sina ställen där, men eftersom det ofta var smutsigt och avstånd blivit petitesser kunde de lika gärna vända åt utbyggden och åka till en kulle med ekar där ingen av dem varit förut. Att vara ute flera timmar var inget problem för Sork hade alltid en väska med egengjorda luncher.

Efter flytten hade han påbörjat ett husligt uppror. Det fanns vuxna som skulle laga mat, tvätta och städa. Han behövde inte, men kom tjurskalligt att lära sig iallafall. Inte för någon annan, bara han själv och lillasystemen, och han blev surmulen varje gång någon annan hjälpte till att: bädda sängarna på morgonen, städa allt som han inte förstört med flit, om Mus ramlade behövde knät plåster, när kläderna blev smutsiga skulle han tvätta, ville hon gråta eller leka mamma-pappa-barn fick han stå ut, och om hon kände sig ensam, sättet en flicka blir ensam om hon bara har vuxna eller omgivningen som vänner, för att han gjort det kristallklart för alla jämnåriga: att umgås med henne var farligt, att vidröra henne farligt, och när alla började undvika henne gjorde hennes musiga omärklighet att de glömde av henne. Om hon skulle ha tyckt bättre

eller sämre om att ha en annan bästa vän än Sork fick hon inte lov att ta reda på.

Eftersom hon förstod vilken ansvarstagande storebror hon fått ägnade hon sig åt att vara tillgiven och förgylla varje stund på alla sätt som en liten person kunde. Därför valde hon bort de goda, vuxengjorda måltiderna varje gång han hellre ville laga en omelett, när han täljde en leksakshäst åt henne behandlade hon den som om den vore vackrare än alla hästarna i Oxfrökens samling, klagade inte när han lyfte henne över pölar och rötter fast hon aldrig hade problem med att korsa sånt själv, och hon höll sig från att skrika på honom. Till och med den gången med Hinden, och allra värst med Pissmyran.

Han bodde inte i Finhuset, men det kändes ibland som det för han hälsade på varje dag. Det var inte menat att vara elakt när Mus kallade honom Pissmyran; hon tyckte att han var som en, rusande i evig stress fram och tillbaka över stacken. Dessutom gillade han att nypas. Om du hade en arm oskyddad kunde han sticka fram tre fingrar och vrیدا om skinnet.

Just då spelade han brännboll med ett dussin andra, sprang efter en lyra som flög ända till grusplanen, fångade inte den, men Mus som gått ut just då – de skulle på picknick, den här gången till kyrkan de hittat – och han sträckte ut handen som han gjort förut, fast sprang helt enkelt för fort och knuffade henne rakt ned i

gruset. När Sork kom ut genom dörren och såg henne ligga där, med Pissmyran hasplande ursäkter över sig, röjde inte en enda min vad han tänkte. Han gick fram, grep Pissmyrans bälte, bar honom till regntunnan och sänkte ned honom med huvudet först.

Brännbollslaget och Mus stirrade medan Sork dränkte pojken, som sprattlade så det stänkte vatten utan att komma loss. Tunnan darrade, och ljudet av vattnet blev överkligt högt, det som plaskade, gurglade, och skrikande bubblor. Just som drunkningsdöden tycktes garanterad drog Sork upp och släppte honom till marken som en blöt och äcklig trasa, sedan svepte han en blick över alla betraktare, ett tjog skrämda ögon.

»Om ni säger ett ord, så håller jag kvar nästa gång,« sa han, och fast hotet inte var riktat mot Mus kände hon hur strupen snörptes åt.

Någon skulle väl berätta? De hade varit så många där att åtminstone en borde göra det. Mus väntade, men till skillnad från alla andra gånger som Sork gjort någon illa kom det inga utskällningar.

Hade Sork lyckats skrämma varenda en till att tuga; eller så var förklaringen att alla kommit fram till att händelsen inte varit så farlig som den såg ut. Pissmyran var aldrig på väg att drunkna på riktigt; Sork hade bara velat skrämmas.

»Att en farlig, ung man har något att älska är både en väldig tur och rena olyckan,« sa Bergakungen. De satt i biblioteket just då, bara dem, och Mus rycktes ur läsningen, övertygad om att hon visste. Vare sig detta var sant eller inte sa Bergakungen inte något mer.

Så var det ju kniven.

Mus hade listat ut var han gömde den för hon hade hört byrålådan bli utdragen om natten. Där under strumporna. Ett tag hade hon tänkt mycket på den, sedan oroat sig allt mindre, men incidenten med Pissmyran väckte rädslan till liv. Tillsist tjuvkikade hon när han tog fram den. I månskenet skymtade bladet som ett glitter. Han kunde tumma på spetsen, svepa det fram och tillbaka i luften, eller betrakta det i det matta ljuset. Det lilla hon såg av ansiktet var spöklikt. Nu kunde hon inte avfärda farhågorna han skulle gå ned till frukosten med den i fickan en morgon, och funderade bara på var vem.

När hon kommit i underfund med att hon avskydde kniven och inte ville att han skulle tycka om den dröjde det inte länge innan hon genomförde sin första kupp mot honom. Nästa dag. Han bar ner deras tvätt och hon blev lämnad ensam ett slag i rummet. Genast lade hon ifrån sig boken hon låtsasläst, sprang till byrån, och grävde runt i lådan tills hon kände skaftet. Hon rynkade på näsan medan hon lyfte upp kniven i dagsljuset, noterade en

halvmåndeformad rostfläck på bladet, och dröjde inte med att flytta den till sitt egna gömställe; under sängen, mellan fjädrarna och madrassen. När Sork kom tillbaka sa hon inte ett ord. Inuti spritte hon nervöst, och väntade sig varannan minut att han skulle upptäcka stölden, fastän han aldrig ens sneglade mot byrån. Inte förrän sent den natten igen, när de båda borde vara sovande. Då kom han klampande och ruskade henne.

»Vad har du gjort med kniven?«

»Jag har inte gjort nått,« försvarade hon sig medan kramade kudden framför magen som en rustning.

Sork siluett var en väldig skugga. »Ljug inte.«

»Varför behöver du den? Är den så viktig?«

»Du fattar ingenting.«

»Ingen behöver knivar.«

»Jo jag; jag kommer rymma snart.«

Det här avslöjade han för att vara elak. När han såg hur hon bleknade fortsatte han.

»Jag ska ha den när jag ger mig av. Du kommer aldrig att se mig här igen, och du kommer inte att få följa med.«

Det krasade. Något som bött på en trygg plats inne i magen och känts tungt och trofast, men egentligen var poröst och kunde rivas sönder som en fjärilsvinge.

»Varför då?« Hon fick pressa orden mellan sammanbitna läppar för annars hon var rädd att hon skulle vråla länge och galet.

»Det fattar du väl? Det finns ingen som kan ta hand om dig där ute. Jag kommer inte att kunna göra det.« Redan ångrade han att han berättat, för nu handlade samtalet inte längre om gömda knivar.

»Då tar jag hand om mig själv.«

»Du får ändå inte; jag ska in i armen...«

Värre och värre.

»...Och slåss för rättvisa, och klara mig själv.«

»Kommer du hamna i krig?«

»Kanske, kanske inte; om det inte finns strider gör de andra saker, hjälper människor ur katastrofer.«

»Som jordbävningen.«

»Allt behöver inte handla om den. Jag kanske också gör något helt annat. Flytta till staden. Det kan inte vara den som vi bott i, utan en längre bort. Större. Där de inte hittar mig. Det kommer inte finnas någonstans att sova, och du skulle behöva hitta mat. Det går inte«

»Vi skulle kunna flytta hem, om du vill det. Bo tillsammans där.«

»Den tomma lägenheten, menar du. Den som jag precis sa att de skulle hitta oss i. Vill su det?« Han backade tillbaka till sin egen

säng och slängde sig ned på den, gnällstudsade flera gånger, sedan låg han där med armarna utbredda, blicken i taket, pustade ur sig och talade i ett lugnare tempo. »Om jag blir soldat; jag kanske inte är tillräckligt gammal än, men det går att skriva i formulären att du är några år äldre.«

»Hur vet du det?«

»En soldat berättade. Armen besökte min klass. Några stycken, och en av vagnarna de kryper in i och styr. De är gjorda av kuggjul och glas. Den här gamle gubben behövde käpp för han hade en protes, och han visade hur han gör för att skjuta med ett gevär. Jag frågade hur gammal han var när han skrev in sig, och han sa inte mycket äldre än du. Jag skulle få åka över havet ...«

Hon försökte mäta i huvudet, rent förnuftsmässigt, vad hon var skyldig honom, för att han kämpat för att vara en storebror trots att han inte behövde »Vill du det?«

»Såklart jag vill. Skulle inte du vilja besöka andra länder?«

»Jo.«

»Du får fortfarande inte följa med.«

»Jo, jag vet.«

»Jag skulle få slåss...«

»Att slåss är hemskt.«

»Jag gillar det. Jag går hellre i krig än stannar.«

Den förbjudna frågan var: fast kan du inte stanna även om du inte trivs, för att jag är här? Begäret han fått i rösten sa annorlunda. Det lät lika mäktigt som fågelns begär att flyga.

»Du måste komma tillbaka.«

»Jag kommer skriva.«

»Men du måste lova att du kommer tillbaka.«

»Såklart jag gör.«

»När rymmer du? Ikväll?«

»Nej, inte ikväll.«

»Du sa du skulle göra det snart.«

»Fast inte ikväll. Tills jag ger mig av får du inte säga något. Du måste svära på ditt liv och alla dina naglar.«

Han fick henne att rabbla flera eder om att hålla mun, och det var verkligen på allvar, hon skulle få naglarna avslitna och tungan punkterad med en glödande spik. När hon tillsist fick lov att sluta kände hon sig obehagligt vimmelkantig och vaken, men Sork gäspade som om han tråkat ut sig själv.

»Vi borde sova nu. Jag vill sova.«

»Jag tror inte att jag kan.« Utanpå behöll hon lugnet. Inuti hade hon skrikat, gråtit floder, rullat på spikar och sparkat på berg. Kanske var det därför som blodet i öronen rusade, men hon var skicklig på att bara låta ynkelig, och eftersom hon lät så klev Sork upp, gick bestämt fram och kramade henne, armarna en skyddande

grotta. Han kramade tillräckligt länge för att hon skulle lukta schampot han använde, med honung i.

»Jag är här imorgon när du vaknar,« sa han, den här ytterst säkra pojken.

Hon lade huvudet mot hans bröstkorg och snyftade.

Ingen märkte någon skillnad på syskonen. Inget som inte kunde bortförklaras med en omständlig humörsvägning att vinden låg i en viss riktning. Dagen efter sprang Mus runt i trädgården som vanligt. Till och med när hon försvann var det inte utöver det normala; omärkliga lillan. Iallafall tills inte ens Sork kunde hitta henne – med ens tyckte han att hennea frånvaro inte var normal och gormade åt alla att de skulle gå skallgång.

Det tog en timme, sedan stötte Klintfarbror på henne när hon duckade under klädstrecket borta vid skogsbrynet.

»Här trodde jag att du aldrig skulle tänka dig att gå ut i skogen.

«

Det glada leendet som han visade henne fick Mus att rodna.

»Jag skulle bara se hur det var.«

»Vi har letat efter dig.«

»Oj, förlåt. Blev ni oroliga?«

»Du får leka där ute så mycket du vill, men det är bra om du säger till någon. Din bror blev rädd att du hade försvunnit.«

»Jaså.«

»Har ni bråkat?«

»Varför tror du det?« Bråka hade hon ju sett till att aldrig göra.

»En dum fråga. Vill bara vara säker på att allt är bra.«

De hade börjat gå tillbaka mot huset, och Mus vågade sig på att ta honom i hand, som hon skulle ha gjort med en farbror hon vuxit upp med.

Klintfarbrorn kramade den en gång. »Hur var det i skogen?«

»Det var fint. Jag kom till en flod,« och hon började berätta allt om hur hon följt vattnet genom en dalgång fylld av ormbunkar och hittat en blänkande sjö, om hur skräddare färdats över vattnet och skapat ringar över hela ytan, och till sist om hur annorlunda det kändes att vara ensam i en skog; det verkade liksom vara meningen att du skulle vara själv där.

»Fast jag känner mig kliig,« sa hon, gnuggade sig över bröstet och grimaserade när det inte gick att komma åt det.

»Har du kommit åt en tistel eller liknande? Var kliar det?«

Hon knackade mot bröstkorgen. »Inuti på något sätt.«

»Det vet jag inte vad det kan bero på.«

»Fast det börjar kännas lite bättre.«

»Det var bara tillfälligt?«

»Tror det.«

»Vad bra.«

Finhuset blickade ned på dem då de närmade sig, och det fanns ett blänk i glaset som kunde tolkas som lättnad att hon också varit orolig och gladde sig nu när flickan dykt upp. Det obehagliga kunde glömmas för stunden.

SKOGEN

När Mus öppnade ögonen låg hon på en kulle av svart sand – kol trodde hon, men när hon gnuggade kornen mellan fingrarna kändes de för stora och hårda. På alla sidor bredde en öken ut sig, ett landskap av spetsiga åsar, mörka som insidan av en kakelugn. Ovanför hängde himlen mulen. Från enstaka luddiga håll kikade det fram disiga stjärnor. Först undrade hon vad som hänt med träden; vare sig det gällde husen i staden som hon vuxit upp i eller skogen som hon lärt sig att leka i hade hon levt med den ständiga känslan av att vara omgiven och ödsligheten kändes mer tryckande än bergväggar. Redan nu tänkte hon att hon hamnat fel, att vart det än varit meningen att hon skulle fara så var det inte hit.

»Jag försvann rejält.« Hon lyckades inte förmå rösten att tala högre än en viskning.

I varsam takt genomlevde minnet av stocken som blivit levande och flugit bort, ett ögonblick i taget. Det värkte i låren när hon tänkte på hur hon knipit sig fast och sett marken komma farande, och pulsen slog snabbare. Ovanpå Fjäderormen hade den dånat. Det gällde att hålla sig från att tänka för mycket. Undra allt

på en gång: var hon befann sig, hur hon kommit dit, hur allt var möjligt? Det räckte med en fråga i taget. Först fråga sig vart träden hade tagit vägen, och nu hur det kom sig att himlen låg över henne när det sista hon mindes var att åka ned i en brun. Hade de färdats genom en tunnel rakt genom Jorden?

Medan hon tog in vidderna åt alla håll började hon darra, fast inte för att den här platsen var läskig – okänd men inte läskig. Besvikelsen var förvånande. Underligt att märka att hon hyst förväntningar på sitt eget försvinnande, men det hon kände nu var den sortens besvikelse som kom från svikna förväntningar. Som att förlora på lotteri, fast ännu värre för det hade varit bestämt redan innan att hon skulle vinna och så hände det inte; eller som att förvänta sig en tårta på födelsedagen men den visade sig vara gjord av saltgurkor och lera. Något oaptitligt.

Det kunde ha att göra med att det inte fanns några kaktusar trots att det var en öken, och hon hade trott att hon skulle få se kaktusar på riktigt första gången hon var i en öken; eller så hade hon förväntat sig ett äventyr som i en saga. Det kunde också vara mörkret som sjönk in och bosatte sig i kroppen. På den här nejden ville dysterheten smitta om du inte aktade dig. Den fick all liv och lust att förtorka som de stackars vissna grässtrån som stack upp i glesa morrhårstuvor. Hon var tvungen att ta sig tillbaka till träden och huset som hon kände igen, det här gick inte. Synd, allt i

onödan, också med tanke på att hon inte visste var vägen hem fanns. Vart hade Fjäderormen tagit vägen?

Om hon ställde sig på tårna och sträckte nacken kunde hon skymta ett staket högerut och ett ensamt träd vänsterut, båda mörka som sanden och nedgångna på särskilda vis, fallfärdigt eller tanig och bladlös. De verkade inte vara gjorda av sand iallafall, men det var rysligt långt att gå. Var hon helt säker på att konturerna av smala pinnar verkligen var ett staket? Var den spretiga siluetten verkligen ett träd?

Fortfarande darrade kroppen. Besvikelsen var kanske svårtolkad, men kroppen vibrerade som den gjorde på grund av avstånden hon blickade ut över. Hon tänkte på Sorks drömmar om att segla över havet och stiga upp på en helt ny kontinent: allt det hade känts för stort. Kanske såg en obekant kontinent ut precis så här, gränslös, och du visste inte vad du skulle stöta på. För att få bukt med darrandet grep hon ett bestämt tag om armen och påminde sig själv om att skogen också verkat stor innan hon begav sig in i den. Troligen hade hon inte heller rest särskilt långt från Finhuset. Inte genom hela Jorden åtminstone. Det fanns inga tunnlar som var så långa, trodde hon, men vid något tillfälle hade Fjäderormen tappat henne. Tur att hon landat i sand. Allt hade hänt fort och hon hade inte kunnat andas. Tänk om hon landat på en klippa?

Grips inte av panik var regel nummer ett när du gått vilse. Det hade hon lärt sig i skolan; eller om det var gå ingenstans. En hel lista hade de skrivit: få inte panik, ta inte av dig kläder så att du börjar frysa, krama ett träd, sedan, längst upp på tavlan: stå bara kvar där du är och vänta på att bli hittad. Mus skruvade på sig vid tanken på att behöva stå kvar där hon var; det verkade inte tillförsäkrigt i den särskilda situation hon försatts i, och dessutom visste hon inte om någon letade efter henne. Efter all den här klådan hade hon hamnat fel, och om det nu var meningen att hon skulle hamna någonstans var det enda sättet att komma tillrätta att bli en regelbrytare.

Hon tog ett första steg. När hon sparkade upp sand med tårna fick hon en skymt av silver. Öknen hade ett andra lager som bara gick att se där vinden grävt eller där toppen på dynerna kollapsat, ett silver rent som ljus. Hon glömde av att gå och beundrade konturen av sig själv där hon vaknat. Hukande prövade hon att stryka händerna över sanden och skapade glittrande fåror, vackra nog att bli tröstande. Det här hade visat sig vara en speciell plats att hamna på trots allt.

Nattmörkret betedde sig inte som vanligt, vilket hon insåg när hon hade händerna framför sig och kunde urskilja de individuella linjerna i huden och sandkornen som glittrade i dem. Klänningen var röd som mitt på dagen, och hon såg till och med allt som inte

var där: smutsfläckarna och skrapsåren hon borde ha haft kvar på knäna. Alla kläder såg ut att ha kommit direkt från tvättbaljan. Hon tittade upp mot månen som bara var en molntäckt cirkel, sedan ned mot sig själv igen, lyfte ena hälen och observerade, trots att det inte var rimligt, att både förband och glasbit försvunnit. Hon trummade med tummen mot skinnet utan att det stack till det minsta. Till sist kände hon på tanden, men den var faktiskt fortfarande lös. Det blev nästan en lättnad; annars hade allt orört, slätt skinn fått henne att känna sig överklig.

Drömde hon? Efter allt som hänt var det väl på tiden att hon frågade sig det; men nej, i drömmarna var allting suddigt, och istället för att sitta på en och samma fläck förflyttade hon sig mellan olika platser hela tiden, med undantag från dem då hon var instängd hemma och något jagade henne. I dem var problemet att dörrar och fönstren inte längre fanns och stängde henne inne. Mamman hade sagt att sådana drömmar var vanliga.

Hon tittade sig om för att se om mamman skulle komma vandrande över dynerna – allting hade ju blivit möjligt – eller, om inte hon, monstret som ville äta flickor, men det fanns inget spår av vardera. Ingen dröm. Omgivningen kändes för verklig och sinnena för vakna för det förresten.

»Här luktar luften lite vanilj,« sa hon. »Det ligger sandkorn i strumporna, och om jag lyssnar viner det som om någon spelar flöjt.«

Nästa sak hon prövade var att sparka. Sanden flög upp i ett svart och glittrande moln. Så kom det fram något som varken var svart eller silver utan rött, och just därför kastade hon sig efter det. Inte ens gardinerna i Bergakungens lärum var lika vackert röda. När hon lyfte den i handen trodde hon att den glödde. En fjäder, samma som de som i stor mängd glidit mellan fingrarna när hon red på Fjäderormen. Fjäderpennan var trubbig med grumliga fläckar, och strålarna, tättsittande, skiftade mönster när hon vred den mellan fingertopparna. Ränder, vågor, stigande rökslingor. En beröring skulle kanske förstöra den, men hon kunde inte låta bli att smeka, och fann den varm och mjuk som askflagan eller fjärilsvingen.

Fjäderormen hade tappat den som han tappat henne. Först hade han dragit med sig henne utan att säga tack ens en gång, och sedan övergett henne. Hade han glömt att hon fanns? Hade hon slutat vara viktig så snart hon frigjorde honom från pålen?

Hon stampade ilsket, men aktade sig fortfarande för att vifta runt med fjädern vårdslöst. Hon kunde inte tänka sig att skada fjädern, böja den eller slänga den. Faktiskt ville hon inte släppa ifrån sig den alls. Han som tappat den behövde ändå inte ha

tillbaka den. Hon påbörjade det pilliga arbetet med att fästa den i rosetten. Den blev nog inte lika fint som när Gåshusan satte upp håret åt henne, men den satt kvar på första försöket, också när hon prövande skakade på huvudet. Hon kände fjädern stryka mot tinningen, och såg det röda glimta i ögonvrån.

»Nu är jag jättefin,« uppmuntrade hon sig själv. Gåshusa hade inte ens kritiserat om hon såg för åsynen av fjädern skulle ha förtrollat henne. Om hon varit här.

En icke framgångsrik stund letade hon efter fler fjädrar, sedan kom hon ihåg att hon skulle gå, och gav sig således av mot trädet – detta för att kunna krama det enligt skolans föreskrifter. Att gå i sand var jobbigt och det var lätt att snubbla, men hon kände sig inte trött – inte ens hungrig längre. Snart kunde hon se att trädet alldeles säkert var en tall, att den hade fläckar på stammen, och att hon inte var den enda på väg mot den.

Ovanpå den svarta sanden, var han svartare, en vandrande skugga. Han gick utan att fötterna såg ut att vidröra marken. Hon blev illa till mods, som i en av mardrömmarna. Hukande, småsprang hon resten av biten för att hinna före till trädet. Fast hon skulle ju inte få panik? Troligen var det en helt vänlig skugga som var ute på vandring bara.

Trädet var inte det fulaste hon någonsin sett, tänkte hon eftersom hon ville vara snäll, men stammen var krokig, kronan gles

och fläckarna avbildade ett bittert ansikte, ungefär lika skrovligt som Klintfarbrorns men verkligen inte lika glad. Om det haft rikligt med löv och många mossiga grenar som träden i Finhusets trädgård hade hon klättrat upp och gömt sig från Skuggan i kronan. Öknar var förstås inte härliga för träd att leva i. Det förklarade varför det inte grönskade.

Vad synd om den, tänkte hon, att den inte kunnat välja var den skulle slå rot, inte kunde flytta till en färggladare plats och saknade grannar. I nästa stund tänkte hon på Bergakungen som också satt fast på en plats men inte tyckte synd om sig själv för det. Hon föregick saker och ting när hon bestämde sig för att någon måste vara olycklig innan de sagt så själv.

»God kväll,« sa hon, öppnade famnen och gav tallen en kram.

»Åh fy fan,« sa trädet.

Mus hoppade bakåt, både för att hon inte väntat sig reaktionen och för att det sagt ett av orden som inte fick sägas. Det surrade i huvudet som från ett slag när hon gick närmare fläckansiktet.

»Vad ska du föreställa,« kom det från det. »En fjäderlös and?«

Fläcken som liknade en mun växte och krympte ihop allt eftersom orden kom ur – den hängde inte riktigt med, men det rådde inget tvivel om vart rösten kom ifrån.

»Jag är människa. Jag vet inte om människor ser ut som andar utan fjädrar. Det kanske vi gör.«

»Änder heter det – och en människa sa du? Här av alla avlägsna platser, bortom floden allra, allra längst bort. Du verkar inte ha fattat att hit kommer man inte i första taget. Ingen skog och nästan inget folk.«

Fläckarna som liknade ögon smalnade allt medan trädet retade sig på åsynen av henne. Att bli sedd på var Mus ovan vid, och ännu mer att bli sedd på med ogillande. Det enda sättet hon kunde tänka sig att svara på var med artighet, så hon vek ned blicken och gjorde rösten vördnadsfull.

»Ursäkta att jag stör, det var inte min mening att hamna här. Jag heter Mus. Vad heter du?«

»Och frågar om namn. Som om allting i världen måste döpas. Vart kommer du ifrån?«

»Ursäkta. Skogen. Jag flög hit, tror jag, på en orm av fjädrar. Ursäkta, men har du sett honom?«

»Fjäderormen? Jo, slingrade sidledes genom himlen som en förvirrad vindil som inte vet vart han vill.«

»Jag tror han tappade ned mig...«

»...Tappade räcker det att du säger.«

»Förlåt om jag är till besvär, men det är en Skugga på väg hit också, och jag vill veta om det är något som jag borde oroa mig för.«

Så snart hon nämnde Skuggan började trädkronans glesa grenar att darra, och hela stammen vred på sig så att veden gnällde.

»I så fall, svarar jag inte på fler frågor. Bort!«

Mus backade. Hon trodde nästan att trädet skulle rycka upp rötterna och springa därifrån. Det såg ut som om det gärna ville göra detta, men efter en kort kraftmätning med jorden blev den stilla och höjde istället rösten.

»Bort! Bort! Locka inte gäster till mig, ungjävel. Besinningslösa gäster. De är muskulösa och äter lövbiff.«

»Jag vet inte vart jag ska.«

»Följer du floden kommer du till bron, och nybyggen. Kollrande stadsplanerare som tycker om att fylla ödemarker med plank och grillplatser och lyktstolpar och rosenrabatter. Tror du rosor trivs på en sådan här plats? Bara ett frö bars hit av vinden, och det fröet var jag.«

Trädet skakade kronan så det skallrade, och Mus sprang sin väg. Det gick inte alls lika fort som tidigare under dagen för hon hade inget av den gränslösa frihetskänslan kvar.

I öknar finns inga stigar. Sanddynerna gick upp och ned, och rann in i skorna för att göra dem tunga. Först biten letade hon efter floden utan att se något, sedan lade hon märke till att ett vitt sträck, en del av landskapet i rörelse. Det liknade inte vatten så blekt som det var, snarare en mask som åade sig fram och drog

med sig silversanden på ryggen. Hon ändrade riktning för att komma närmare floden, och med jämna mellanrum kikade över axeln för att undersöka om Skuggan förföljde henne. Trädets rädsla hade etsat fast sig i minnet, och när hon trodde att hon skymtade något svartare gnagde oron.

»Kanske är han också vilse och vill fråga om vägen,« föreslog hon, sedan lovade hon sig själv att sluta titta bakåt och istället se framåt. Snart skulle hon se skorstensrök, följt av hustak och upplysta fönster – åh, hon längtade efter lampor. De skulle tillhöra trygga och uppvärmda hus, och hon skulle inte vara skygg utan kasta sig om benen på första bästa främling så länge de släppte in henne innanför dörren, och de skulle ha en telefon, kunna peka ut på en karta var hon var och säga: Åh, men vad långt hemifrån du kommit.

Tiden som gick utan att nybyggerna dök upp klistrade sig fast på ryggen som klänningens svettiga bomullstyg. Hon borde ha frågat trädet hur långt borta de låg. Hur kunde det komma sig att han känt till ett nybygge från första början? Träd kunde väl knappast gå på upptäcktsfärder.

Hon började räkna steg, alla steg som kommit innan hennes nuvarande steg, och varje gång hon gled bakåt i sanden beräknade hon hur många steg hon förlorat och var tvungen att lägga till. Månen kom fram, fast Mus trodde först att det måste vara solen

för den sken starkare än någon annan fullmåne hon någonsin sett. Strålarna sträckte sig kritvita ut från den flammande himlakroppen och nådde in i horisontens alla kanter och vrår, men till skillnad från solen var det inte svårt att titta rakt in i den; ljuset var fortfarande milt och gjorde, trots sin styrka, inte natthimlen mindre svart. Månen verkade ha bestämt sig för att lämna mörkret ifred och inte sudda ut stjärnorna. När ljuset föll över öknen började avtäckta silverkorn här och var att gnistra som för att tävla med himlen, tusen tusen små ljuspunkter. Hon tänkte på en spegelblank sjö, och att promenera ovanpå vattenytan. Luften där var frisk och dimmig; det var tidig kväll. Hon mindes inte var sjön låg eller när hon hade besökt den. Här och nu fanns bara floden, med det vitglänsande vattnet.

Efter att hon klättrat till toppen en vårtformad kulle, fick hon utsikt över den. På nära håll påminde den om en sjö så bred var den, och den forsade vilt, studsade i cirklar, strömmar otyglat och stänkte skum som var så blekt att det liknade rök. Vattnets kraft puttade upp mängder av silvrig bottenlam på sandbankarna och stångades mot – där i mitten av strömmen – ett klocktorn, den smala och pinade ruinen, mörkt polerad av skummet. Den gula urtavlan lyste sitt gula ansikte mot henne, visarna bortslitna av flodens raseri, men alla ljuden som borde tillkomma rasande vatten saknades. Inget vattenbrus, inget skvalpklotsch. Något

hörde hon: det mumlade. Det spöklika vattnet tycktes bestå av viskningar. Många. Vände hon örat mot kunde hon nästan urskilja ord. Håglösa, trånande, sorgsna. Vad kunde du kalla en sådan här flod? Förbannad eller bara ledsen? Det fanns ingen hon kunde fråga, och ensamheten fyllde henne.

Bortom floden, på den motsatta stranden, fanns livet och skönheten. Gräs bredde ut sig från strandkanten och uppåt, med blommor som stack upp färgglada huvuden här och där, och det växte grönskande träd. Typiskt, till och med elakt, att hon inte blivit övergiven och vilse där. Några träd var björkar och andra granar, och hon var stolt över att hon visste hur de såg ut. Sedan fanns det andra träd som hon bara sett på bilder innan, som palmer. De stod tillsammans med löv och barrträden som om det inte vore någon fråga om att de hörde ihop. Mus tyckte att det liknade ett paradys, och kände rastlösheten klia och önska att hon skulle ta sig dit, men,

»Jag borde inte gå närmare floden. En stark magkänsla i mig säger så. Den här sidan floden är inte så ful och hemsk,« och hon ritade en leende gubbe i sanden. Nu bröt hon sitt löfte om att inte titta bakåt, och hon såg att Skuggan närmade sig. Siluetten var större, och vandrade i henne riktning. »Nej här kan du inte sitta.« Hon ställde sig upp och kastade en sista blick mot den grönskande stranden som hon annars hade kunnat tänka sig att sitta och

betrakta en stund. »Jag hade nog tyckt bättre om att vara här om jag inte varit tvungen att gå så snabbt, och om jag hittat en snäll skylt som berättat precis var jag är.« Du längtade hem om du inte visste var det fanns, om det låg nära eller avlägset, och om du gick i riktning mot det eller bara irrade längre bort. Om hon vetat hur hon skulle komma tillbaka så hade hon kanske inte varit lika angelägen: det tyckte hon var en lustig tanke.

Tyvärr hade hon otur när hon började gå över krönet, och valde en dålig plats att sätta ned fötterna. Innan hon visste ordet av var det något djupt ned i marken som gav vika, sanden rann bort och ett slukhål bildades. Hon föll utan att hinna rädsla sig.

En betraktare utan medkänsla skulle finna humor i situationen: här hade hon letat efter nybygget utan att märka att hon vandrat över det hela tiden; fast hur skulle Mus ha kunnat veta att allting som blev byggt allra längst bort sjönk? Landet var en gluphungerig marulk: byar blev anlagda i stressad takt bara för att begravas under vandrande sanddynor, järnrälsar bröts i portionsbitar och slukades, och av höga kyrktorn blev bara toppen av spirorna kvar. Mus tumlade ned i ett av de svalda husen, i ett vardagsrum som öknen förvandlat till bunker. Här och var glänste högar av silver där sand och strilat ned, och när hon föll genom taket landade hon i den största av dem tillsammans med träflis, murbruk och ännu mer sand.

Om hon inte tuppats av i fallet hade hon lagt märke till bristen på möbler. Vardagsrummet verkade inte vara ett som folk faktiskt levde i utan snarare ett som lekte "leva i." Mus skulle ha tänkt på ett dockskåp som fått de flesta små möblerna sönderlekta och borttagna, eller ersatta med bord och stolar som inte matchade resten. Här stod en ärtfärgad fotölj framför ett runt soffbord, ett skåp för dukar lutade sig snett mot en kakelugn. En barockgarderob gapade mot det som om den väntade på något fantastiskt. Bredvid hängde en tavla med ett halvätet pären på, ett dammigt porslinshandfat tryckte i ett hörn, och i taket dinglede en kristallkrona, falska diamanter klirrande i änden av pärlband. Annars ekade tomheten, täckt av ett stofttäckte. Sanden hängde i luften och gjorde den sträv och otrevlig. På tre ställen var stoftet vara tätare samlat: ett töcken som vilade ovanpå fåtöljens dynor, människolikt, och två bleka pelare upprättade på slumpartade platser.

Så snart en vaken Mus noterat allt detta skulle hon säkerligen få syn på tidningen på soffbordet som bläddrade sig själv. Ett efter ett lyfte sidorna med ett ömtåligt prassel, och stod utsträckta innan de kollapsade mot föregångarna. Bladen bar sprickor från upprepade fall och på sina platser hade artiklar blivit oläsliga. Svävande i en annan del av rummet, ett par garnålar klinkade mot varandra. Om de haft något att sticka med skulle den resulterande

halsduken ha täckt golvet i hela vardagsrummet, köket, toaletten och tamburen. I brist på garn räknade de sekunder mellan sig – klink – klink – klink – klink – samma tunga tid som Mus lidit av under vandringen.

En uppmärksam, icke avsvimmad person, skulle ha kunnat se sambandet mellan de magiskt rörliga föremålen och stoftsamlingarna, att töcknet vid fåtöljen sträckte sig fram till tidningen och att ett annat hängde vid stickorna. Tittade denna vakna person tillräckligt länge skulle hon börja undra om det verkligen var stoft, sedan se konturer av ansikten och kroppar framträda, följd av den chockartade insikten att det faktiskt var människor där, att det satt en karl i fåtöljen med genomskinliga polisonger som bläddrade i djup koncentration, medan en kvinna på andra sidan rummet stickade, hukande och liten med dimslöjehår. När jag säger att de här gestalterna var tunna, så menar jag som andedräkter. Särskilt den tredje och sista. En vaken person skulle kunna anstränga ögonen tills huvudet bultade och ändå bara urskilja ett par ådriga, knäppta händer.

Ett antal gånger har jag påpekat vilken omärklig flicka Mus var, men hon hade fortfarande närvaro. Töcknen saknade ens det. Ingen av dem rörde sig när hon damp ned bland dem, eller reagerade på oväsendet. Karln la ned tidningens sista blad, vände på tidningen och började om utan att ägna någon uppmärksamhet

åt flickan som han fått rakt framför fötterna. Den stickande kvinnan fortsatte att räkna sekunder, och händerna förblev knäppta.

Dock fanns det ytterligare en varelse i det underjordiska huset som inte var ett töcken och därmed reagerade på dunkandet i vardagsrummet. Hon hade varit upptagen med att länsa köksskåp när Mus föll. Utbudet var torftigt som öknen, men hon glädde sig ändå så att trådar av gult slem blobbade ut ur mundelarna: en glasburk med skorpor, en papplåda med okokta makaroner och ett dussin konservburkar med vitnade etiketter. Fynd nummer ett tömde hon på skorpor, sedan grep hon makaroner från fynd nummer två mellan de eggade käkspetsarna och transporterade dem till den nu tomma burken. Hon lyssnade uppmärksamt på klattret när torr pasta slog mot glasbotten, och försökte härma med en ljus sandpapperröst, sedan vred hon på burken och beundrade den gyllene färgen och formerna på innehållet. Nu hade hon alltså en fin burk som både gick att skaka och snurra, och hon vred sig om för att sticka in den i ett utrymme mellan två pansarplattor på ryggen. Det tredje fyndet, konserverna, ville hon öppna, men hur hårt hon än bet fick de bara bucklor och inte hål. Inte ens när hon dubbelvek en burk sprang den, och hon slängde den fräsande ifrån sig. Den studsade mot golvet där den nya

odynamiska formen fick den att vagga på stället. Strax efteråt hörde hon kraschen från vardagsrummet.

Hon blev blyxtstill och istället för glatt slem släppte munnen ifrån sig nålar – blänkande, trådsmla metallnålar som inte vore konstiga att hitta i en sylåda. De föll till golvet med spända plinkanden. I en minut väntade hon på mer ljud, men när inget kom undrade hon om det bara varit sand som rasat in. Så tyst hon kunde kilade hon fram till dörröppningen.

Den som Mus skulle komma att kalla Dreglafoting, av anledningar som torde bli mer och mer uppenbara, fick syn på den avtuppade flickan som såg så pyttig och ofarlig ut att inte en loppa kunde bli skrämmd av henne.

»Det kan inte vara vad jag tror att det är,« knorrade Dreglafoting. »Jag har aldrig hört att de ska vara så små. Jomen, det är ju det, en besökare.«

Slemmet började flyta så att hon såg ut som en saliverande blodhund. Hon kilade runt sandhögen där Mus låg och synade henne från alla sidor. När soffbordet och fåtöljen stod ivägen krökte hon breddsidan av kroppen mot och knuffade bort dem. Båda möblerna skrapade högljutt som i protest och karln med tidningen fick tvärt tillbaka sinnesnärvaron. Han flög upp i luften, ansiktet förvridd av skräck, släppte tidningen och gav ifrån sig ett skrik som lät som om det kom inifrån en snödriva.

»Du måste inte bete dig så dramatisk,« sa Dreglafoting, besvärad av den rena fasa hon såg på honom.

Karln löstes upp som morgondimma när solen sken på den. Efter ett tag blev han knappt synlig igen vid köket, som en säl som dykt ned i havet och sedan kommit upp igen på en bit bort, men Dreglafoting brydde sig inte längre om honom, uppfylld av att betrakta på Mus som ett verk på museum, utan att vidröra men nosande på krypens vis på hår, armar, klänning och hälar, med arbetande käkar som fångade upp lukter och förde in dem i munnen att smaka på.

Luktar som grädde, tänkte hon, och skiner. Hon skiner verkligen. Hur kan hon ha kommit hit och vad är det där?

Hon skrapade i sanden och fick fram en mjölktrand, kornliten och med färskt blod i roten. Produktionen av galla fördubblades, blev bubblor och ett kådadoftande skum. Hon tryckte tanden mot sig med en rosslig fnittring, vilket blev det första som Mus hörde när hon återfick medvetandet.

Hon stönade åt värken från ett dussin nya blåmärken och huvudet som dunkade, sedan slog hon upp ögonen och såg sin egen bredtandat gapande spegelbild i två kolsvarta ögon som liknade förstörade knappnålar. De stack ut ur ett darrande fjällhuvud med taggiga antenner ovanför och den komplexa

krypmunnen undertill. I denna stund släppte den ifrån sig ett antal kladdiga droppar ned på hennes klänning.

»Åh nej,« sa hon och hasade undan.

»Vänta, jag menade inte att skrämma dig,« sa varelsen med strängar av slem dallrande från munnen.

Mus tänkte tusenfoting, fast stor – som en bil. I de oljiga spegelbilderna såg hon sig själv uttänjd och nervöst blinkande, varje andetag, hur hon vickade på huvudet. Snart blev hon yr.

»Jag blev inte rädd,« sa hon, men jag vill inte ha fläckar på mig.«

»Åh.« Hon tittade ned på slemdropparna, sträckte fram främsta benparet och rensade käkarna. »Bättre så här?«

Mus nickade, och tittade sig omkring. Tankarna var trögrörliga, men snart förstod hon att hon fallit ned i en grotta, såg hålet som månen kikade ned igenom, och mindes lita av vad som hade hänt. Hon såg möblerna, tidningen, stickorna och att tapeten hade ett mönster som för en sekund liknade fjärilar. Dreglafoting avaktade, en rödbrun kringla på sandhögen. Månstrålarna glänste mot skalet och hennes hänfödda blick – den enda ljuskällan, men det var inte svårt att se. Faktum var att det var så lätt att se utan ljus att Mus hade kunnat, om hon velat, plocka upp tidningen och läsa de pyttesmå tecknen. Dreglafoting tyckte hon dock var av större

intresse än nyheter om stulna vapen, spioner i regeringen och uppror.

»Ursäkta, ramlade jag ned i ditt hus,« frågade hon Dreglafoting.
»Inte alls, det finns ingen som bor här egentligen.«

Ett halvdussin ministeg i taget, kom Dreglafoting närmare. Mus iakttog henne vaksamt i ögonvrån medan hon kände på kroppen ifall något gått sönder. Huvudet var omtöcknat, men fjädern satt kvar. När hon vidrörde den spreds en värme genom handen som om hon lagt den på teglet till en eldstad, och hon inbillade sig att den fick allt det onda att försvinna. Återigen verkade just tänderna vara särskilt utsatta, och när hon svepte runt tungan i munnen fanns det en ny glugg. Nedslaget svepte hon blicken över sandhögen för hon brukade spara mjölkätänder för att få tiokronor för dem, fast det kändes hopplöst att hitta den bland all sand. Iallfall trodde hon det tills hon såg vad Dreglafoting knep mellan frambenen.

»Det där är min tand.«

Dreglafotingen såg förlägen ut. Antennerna hängde.

»Ja. Det är förstås oartigt att ta en bit av dig utan att be om lov.«

»Det vet jag inte,« sa Mus som undrade varför hon tryckte en tanden mot sig som klenod. Den ertappade tusenfotingen hade en eftertraktan i nålögonen som förde Mus tillbaka i tiden ett år eller

så, till ett skyltfönster med porslinskatter som varit för dyra för att göra annat än stirra på, och när hon tryckt näsan mot och beundrat hur deras snövita porslinspäls glänste hade mamman tagit henne i hand.

»Den låg precis bredvid dig. Så jag trodde att du inte behövde den. Såklart ger jag tillbaka den om det är så att jag misstog mig. Du får tillbaka den direkt.«

Med pinad blick sträckte hon fram tanden, så liten att Mus knappt kunde tro att den passat in i gluggen den lämnade efter sig. Små stoftkorn hade fastnat på den fuktiga ytan, och gjort den gråaktig.

»Om du vill så kan du behålla den,« sa Mus.

Dreglafoting häpnade, precis som Mus skulle ha gjort om hon fått en porslinskatt trots allt den där gången. »Men jag har inget att ge i utbyte. Inget av samma värde«

»Jag behöver den inte.« Mus tryckte undan begäret efter tiokronor. Det kändes klokt att vara vänlig mot Dreglafoting, den första på sitt sätt vänliga figuren hon mött.

»Tack, tack så mycket. Jag ska spara den och alla som ser den ska få veta att en besökare gav mig den som ett bevis på vår vänskap.« Det fanns inget hopp om att hålla tillbaka gallafloden. Slemgurglande lyfte hon överkroppen och öppnade benen i en tacksamhetskram. Mus stelnade, och försökte ta emot den för

artighets skull, men när andedräkten, den överväldigande kodalukten, nådde henne gav hon upp och drog sig undan.

»Vad är huset till för om ingen bor här,« frågade hon samtidigt som hon låtsades vara så fascinerad av vardagsrummet att hon inte märkt att den andre ville krama henne. »Var det så att det bodde folk här men sedan sjönk det ned i sanden?« Mus föreställde sig en sandorkan som höjde sig som en sagojätte över en by och sopade bort den från jordens yta. Det var som med floden; bedrövade viskningar kom från väggarna, ekon efter personerna som flytt, men Dreglafoting lade huvudet på sne som om det vore löjligt att någon med levnadsstandard någonsin valt att bo i huset, ovan som under jord.

»De här är som bikupor eller nektarpölar eller kalasklister. För borttynade. Därför är jag här, för de fyller alltid husen med en massa smått och gott...«

»Vilka är dem?«

»Åh, Överstinnan av allt, hovmän och sånt. Vad jag ville säga är att det är som honung i en bikupa. De fyller hus med allt möjligt fint och hemkärt för att locka till sig bin, och då kommer skattsökare som jag hit.«

Mus fick intrycket att alla hus var som bikupor på sätt och vis, och att ett vanligt hus innehöll mer honung än det här. Kanske kom inte viskningarna i väggarna från förlorade stunder utan

sådana som aldrig varit. Hon kunde inte låta bli att jämföra med Finhuset, och undrade om Dreglafoting visste var det gick att hitta Fjäderormen, som nog var det bästa sättet att resa tillbaka,

»Känner du Fjäderormen? Jag åkte dit på honom.«

»Sist jag hörde var han försvunnen,« sa Dreglafoting varpå hon drog efter andan. »Säg inte – hittade du honom?«

»Han satt fast i skogen, i en påle. Jag fick dra upp den och han flög med mig hit, men jag tror inte han menade att göra det.«

»Betyder det att du är...«

»Jag är vilse.«

»Vilse.« Om det gått att spärra upp nålögon hade Dreglafoting gjort detta nu. »Din stackare, tänk att bli lämnad ensam allra, allra längst bort. Inte så man behandlar besökare. Stackars, stackars dig.«

Mus backade ifall den andre skulle vilja kramas igen för att trösta henne och hittade på ett nytt samtalsämne.

»Ni gillar besökare här?«

»Det finns inget bättre.«

»Människor också? Jag hörde att det inte finns många.«

»Människa eller aborre, du är fortfarande en besökare. Är du påväg någon särskild stans?«

»Jag letade efter nybyggerna.«

»Allt som byggs är nytt.«

»Det förstås.«

»Vad jag tänkte säga var att du kan få komma med mig, nu när du ändå är vilse. Jag skulle ta perfekt hand om dig; visa upp dig för alla skattsökarkollegor. Du kan följa med på expeditioner, välja bästa bitarna när vi äter middag, om du tappar fler tändar kan vi sätta dem i en monter och när du klipper dina naglar...«

»...Tack, men jag måste hem.«

»Vad menar du med hem?« Dreglafoting la huvudet på sne igen.

»Du vet, dit man längtar hem till.« Mus försökte hitta orden.
»Där du känner dig trygg, eller känner att du måste tillbaka.«

»Det låter fruktansvärt. Är det inte jobbigt att alltid vilja tillbaka till en och samma plats?«

»Jo kanske.« Förutom att hon ville känna sig mindre mållös, kunde Mus inte heller svara på varför det var att resa tillbaka. Hon var förresten för yr för sådana funderingar

»Jag har sysslor också som jag måste komma tillbaka till.«

»Ja, då förstår jag. Sysslor är viktigt.«

Mus gnuggade ögonen som rann av stoftet, sedan pekade hon mot andra sidan rummet.

»Vad är det där?«

»Vadå?«

»Stickorna,« hon nickade mot de svävande föremålen som hon knappast kunde ignorera.

»Jaså de.«

»Varför gör de så?«

»Det är en där som håller i dem.«

»Är det?«

Dreglafoting kilade fram till kvinnogestalten och omringade henne med sin kropp så att Mus skulle veta exakt vart hon behövde rikta blicken. »Titta nog.«

Mus lydde, och efter mycket tålmod framträdde figuren.

»Är hon också en besökare, eller bor hon här? Hör hon oss?« Mus kisade i ett försök att urskilja kvinnans blick.

»Det där är inget annat än uttunnat och ivägtynat: ett töcken,« fnös Dreglafoting. »De lägger aldrig märke till världen, bara om vi rör vi dem eller de ser något välbekant som de inte kan motstå att göra välbekanta saker med.« Hon viftade bort kvinnan som jämrade sig långt borta. Stickorna klirrade ned på golvet.

Mus såg sig om efter henne, sedan knarrade det i garderobsdörrarna och när hon tittade, vaket och nog, anade hon kvinnan där inne. Kanske hade hon velat gömma sig? »Vad gör hon här?«

»Ingenting. De är bina och flugorna som fastnar i kalasklistret. Stickning är honung. De här pappersbitarna är klistriga.« Hon rusade bort till tidningen, lyfte upp den och viftade med den

framför ansiktet på Mus. »Och den här,« hon plockade fram burken med pasta, »är den inte det vackraste du sett?»

»Den är fin.«

»Fast inte hälften så fin som burkarna i landet du kommer ifrån. Där finns burkar direkt från glasblåsaren. Färsprodukter. Nyfödda ...«

»Den är väldigt fin.«

»Jag kan visa dig mer av vad jag hittat.«

Hon ledde vägen in i köket, och Mus fick akta sig för att trampa i snigelspåret av stolthet hon lämnade efter sig. Där inne hade karln som läst tidningen tidigare hamnat ovanför ett fyrkantigt köksbord. Den tomma slappheten i ansiktet hade återvänt och hans nya besatthet var en mugg. Det såg ut som om den lyfte från bordet på egen hand och tippade ned i en osynlig strupe, fast det fanns ingen dricka i, och snart sjönk den ned igen, sakta som i besvikelse. Igen. Igen.

»Bry dig inte om honom,« sa Dreglafoting och plockade upp konservburken som hon tuggat på. »De är gjorda av plåt.«

»Jag ser det. Vill du öppna dem?»

»Det går inte så bra.«

»Du skulle kunna använda en konservöppnare.«

Dreglafoting begrundade förslaget oförstående.

»Det kan finnas en här.« Mus gick bort till kökslådorna. Hon hade sett konservöppnare användas förut och visste vad hon skulle leta efter. Dreglafoting såg ännu mer förundrad ut efter att hon plockat fram vad hon sökte.

»Jag har aldrig förstått mig på någon av de där silverpinnarna.«

»Titta bara.«

Det tog ett tag för Mus att lista ut hur det var meningen att hon skulle placera spetsen på konservöppnaren, men när hon väl gjort det kändes det självklart, sedan kunde hon skära igenom locket på konservburken. Ett tunt lager kladd täckte det från Dreglafotings tidigare ansträngningar. Lite äcklade det henne, fast i och med att slemmet verkade dömt att förekomma på allt Dreglafoting vidrörde fattade hon att det var lika bra att bli van, och aldrig låta henne röra någonting som hon var förtjust i. Som fjädern. Snart skulle det också visa sig att det fanns värre äckelpäckel än tusenfotingsgalla, för när locket lossnade pyste det ut en anskrämlig odör. Hon skrynklade ihop näsan och släppte burken som föll ned på bordet och skvätte en svartbrun vätska. Dreglafoting var genast framme och bände upp det sista av locket. Hon utstötte glada tillrop medan mundelarna petade i pölen av förvanskade ostron.

»Ni är verkligen briljanta. Fingerfärdiga, underbara hjärndjur. Jag kan knappt föreställa mig hur det är att ha tummar som ni och

öppna syltburkar, sy kläder, röra i soppor, lappa ihop studsmattor...«

»...Fast jag har ont i handen nu,« sa Mus som ville ha en ursäkt att inte öppna fler burkar. Hon viftade de värkande fingrarna och passade på att fläkta bort stanken på samma gång.

»Nu har jag en genialisk idé.« Dreglafoting lade överkroppen på bordet och svepte undan glaset som splittrades mot väggen.

Mus ryckte till när hon såg det skinande vassa splittret regna ned. »Du borde inte göra så,« sa hon, men för blygsamt för att överrösta skramlet när Dreglafoting plockade upp konserverburkar en under varje ben och placerade dem rakt under töcknet, som hängde glaslös som ett harmset dismoln.

»Nu kan du bli hjälpsam på riktigt,« hon tog öppnaren från Mus med hjälp av käkarna, lutade den mot konserverna och väntade.

Hennes förväntan var så kompakt att Mus också drog åt sig andan. Utan varken tidningsprassel eller nålklänningar var det inget som markerade tiden, men Mus gissade att det ändå hann gå en stund, sedan darrade öppnaren och började sväva medan Dreglafoting knorrade i triumf. När spetsen på öppnaren snuddade vid den första av konserverna applåderade hon sig själv så att det lät som om det kom från en hel folksamling. Långsamt men med stadig hand, öppnade töckenkarln burken. I denna var

innehållet grönt och trådigt. Väl klar vände han den upp och ned och tömde ut allt. Det skvätte. Dreglafoting lutade sig framåt och fick stänk över huvudet. Kuttrande petade hon i geggan som spridit ut sig över bordsskivan, samtidigt som karln upprepade processen med nästa burk. Den nya sysselsättningen verkade liva upp honom för han hade blivit tydligare i konturerna, fått en ny konkretion.

»Känner du inte lukten,« var Mus tvungen att fråga, efter att ha gradvis backat till rummets andra ände. Dreglafoting glädde sig åt allt som hon tyckte var avskyvärt. Just nu beundrade hon en darrande klump gele som såg ut att krylla av maskar.

»Kanske någon lukt,« svarade hon, »men ljudet är vad jag främst är ute efter. Gav inte burken ifrån sig en magnifik väsning när den blottade sina hemligheter? Innehållet, vaddetnuär, pratar fortfarande. De är så levande; det är underbart. De är som du.«

Mus uppskattade inte att bli jämförd med den läbbiga geggan som växte fram på bordet, fast hon förstod att det var en komplimang. Hon undrade också hur tusenfotingar hörde utan öron.

Det knackade. Ljudet kom utanför köket, dovt men bestämt. Dreglafoting tittade upp från kladjajerna, och antennerna stelnade.

»Det kommer från ytterdörren,« sa Mus som kikade ut i en tambur där inte ens tapeter fanns utan bara ledsna grå väggar.

»Det finns bara sand på andra sidan,« sa Dreglafoting. »Tonvis med sand.«

»Åh, just det,« utbrast Mus. »Jag glömde«

»Vadå?«

»Det kan vara Skuggan. Han förföljde mig.«

»Skuggan. Sa du Skuggan? Hur i all världen kunde du glömma att du hade honom efter dig?« Dreglafoting spottade ur sig en spik. Den studsade mot bordet med en nervös klang. Hennes ton hade blivit skräckslagen, men Mus kunde knappt ta till sig det, fascinerad av metallföremålen som skramlade ut ur käkarna.

»Skuggor är de värsta fiskarna, fulaste korparna, olyckligaste äpplena, ruttnaste skurkar.« En näve synålar rasade ned. »Giftiga trastar. Olycksbådande präster.« Bunt med rakblad rusade efter. »Jag gillar inte hurrikaner, jag gillar inte översvämningar, jag gillar inte slukhål, jag gillar inte sprickor i väggarna.« Hon avbröt sig, krökte överkroppen i plåga och hostade. En väldig sekator, gjuten helt i järn och med knivbladen vidöppna krängde sig genom strupen, och hon grep och lirkade fram dem genom munnen. Mus stod som förstenad eftersom hon inte var säker på vad som hände eller hur hon kunde hjälpa. Dreglafoting slängde ned sekatören bland resten av uppstötningarna, flåsade men fortsatte att tala. »Jag gillar inte att stuka fötterna och jag gillar inte dem. Vi låtsas som om vi inte är här.«

»Jag vet inte om han kommer att gå på det,« sa Mus. Knackningarna hade hela tiden blivit högre. Nu bankade det så att taket i tamburen darrade och rännilar av sand väste ned. Ytterdörren buktade inåt, utsatt för en massiv kraft. Snart skulle nävarna gå rätt igenom träet. Dreglafoting darrade med hela sin pansarkropp.

»Du kanske kan gömma dig, så öppnar jag för honom ensam,« föreslog Mus. Trots allt var det på grund av henne som Skuggan kommit hit.

»Skulle du verkligen göra det?« Den bläckögda blicken hon gav Mus var en som både ville avråda och acceptera räddningen utan protest. »Att släppa in honom vore en hemskt dålig idé.«

Mus misstänkte att dörren skulle brista i vilket fall, och att hon skulle tappa modet om hon fortsatte att diskutera saken, så hon klev ut i tamburen. Bakom ryggen rasslade det och nästa gång hon såg sig över axeln var Dreglafoting försvunnen. På något sätt hade hon hittat ett gömställe för hela sin långa kropp. Hennes läppar var missmodigt nedåtriktade, men hon tog ändå ett djupt andetag och ropade mot dörren,

»Hallå?«

Knackningarna tystnade.

»Vem är du,« fortsatte hon. Ju längre tystnaden på andra sidan dörren varade, desto mer övertygad kände sig Mus om att

personen på andra sidan snart skulle utdela ett massivt slag för att krossa dörren i spillror, men så var det någon som talade,

»Det är du där inne, eller hur? Var inte rädd för mig.«

»Det är jag inte,« sa Mus medan hon närmade sig dörren.

»Varför har du följt efter mig?»

»För att hjälpa dig.«

Mus hade träffat två personer på raken som beskrev skuggor som det värsta möjliga, och lagt sin nervositet ovanpå hennes, på samma gång hade också hört hela livet att inte döma någon utan att ha mött honom. Inte alla åsnor är envisa och inte alla rävar lömska trots att folk jämt säger så, tänkte hon. Detsamma gäller personer – sedan är det förstås farligt med isbjörnar, svarta mambor och noshörningar. Om en sådan jagade mig hade jag förstått varför jag borde vara rädd, fast isbjörnar och noshörningar pratar, och jag tycker om hans röst.

Från andra sidan dörren – dämpat vilket var synd – fortsatte han att tala. »Hur kom du hit? Du borde inte vara här.«

I tankarna började han framträda som en säkerhetsvakt som ville slänga ut henne från där hon inte borde vara, en butik efter stängningsdags eller en byggarbetsplats omringad av stängsel. Allting var konstigt på den här platsen, hade hon tyckt, men kanske var det bara hon som var den konstiga eftersom hon inte hörde hemma.

»Har jag gjort någonting fel?«

»Det var inte så jag menade. Jag förstår bara inte hur du har kommit hit.«

»Fjäderormen flög hit mig. Vet du vart han kan vara?«

När Skuggan tog till orda igen lät rösten farlig. »Hur kan du vilja hitta honom när han precis kidnappat dig? Skadade han dig?«

»Tror inte det. Jag svimmade innan jag ramlade...«

»...Tappade han dig?«

»Ja, fast jag skadade mig inte. Jag tror sår är svåra att få här. En tand tappade jag, fast det var inte då.«

»Nu vet jag inte vad du pratar om. Snälla, släpp bara in mig.«

Handtaget till dörren var av metall, vriden som en rökpust, och med en tyngd hon kände bara hon såg på den. Mus undrade om hon skulle orka dra ned ett sådant åbåke, men hon tvekade också för att Dreglafotings väsning ekade i minnet: släpp inte in honom vad du än gör.

»Jag tänker hjälpa dig hem.«

»Vet du hur jag kommer hem?«

»Ja.«

Ju mer han talade desto mer kändes rösten som kolsyra och en fladdring i kroppen. Nu stod hon så nära dörren att pannan nästan snuddade, och undrade om hon möjligen hörde andetagerna också, från starka lungor som kunde få ljudet att gå igenom trä.

»Okej,« hon mumlade svaret. Handen räckte inte för att nå runt handtaget. Hon drog i den och knuffade men tyngden som tog emot var för stor. »Du kanske bara ska bryta dig in?«

»Slå in dörrar är jobbigare än det ser ut. Att vara stark tär. Det räcker om du öppnar en springa. Nyckelhålet.«

Mus ställde sig på tå och kikade in i nyckelhålet som var fullproppad med sand och hade varit för liten för en skalbagge att pressa sig igenom.

»Menar du verkligen det?«

»Rensa den så ska du få se. Du kommer nog tycka det är spännande.«

Hon kom att tänka på garnnålarna och sprang ut i vardagsrummet för att hämta dem. När han hörde hur hon sprang blev han övertygad om att hon flydde och fortsatte att bedja intensivt att hon var tvungen att ha hans hjälp.

»Ha lite tålmod bara,« förmanade hon när hon kom tillbaka, körde in nålen nyckelhålet och gröpte runt tills hon gjort iordning ett hål,

»Det räcker. Backa några steg.«

Hon gjorde som han bad, spänd av förväntan på det mirakulösa. Det började med en suck, en pust som från en kastvind. Små silverkorn ramlade ut genom hålet, sedan rörde sig något där, så litet att hon fick anstränga ögonen för att urskilja. En

pytteliten man. Mindre än knappen på en skjorta, huvud mindre än hennes lillfingernagel, ben och armar mindre än tändstickor och om han haft en näsa – vilket inte var lätt att avgöra – vore den det mindre än tån på en nyckelpiga. Ändå inte svårt att känna igen Skuggan, samma siluett som innan. Han gick fram till kanten på nyckelhålet och tittade ned, vilket måste vara som att titta nedför ett stup.

»Vill du ha hiss?« Mus höll fram handflatan.

Lilla Skuggan viftade bort erbjudandet och tog sats. Fast han var så liten blev det en ordentlig duns och ett stoftmoln bildades när han landade, sedan började han växa. Som anden i flaskan, mindes Mus från Bergakungens sagostunder. Personer av rök som antingen kurade ihop sig i en teservis eller sträckte sig över ett berg. Snart var han stor som dörren han velat passera. Hon backade och kände sig orolig, trots att hon funnit honom betryggande. Sättet han talade på iallafall,

Men jag tycker inte om hans ögon.

På nära håll var han inte som en vanlig skugga – som egentligen inte var något, till och med mindre något än luft. Skuggor kände du inte om du viftade med handen genom dem, och de kunde inte vidröra saker, men han var som en människa i rökkostym. Skuggorna klängde på honom, en del av skinnet men också utanpå. Konturerna svepte och förändrades, och innanför

dem verkade en fastare kropp existera, fast det gick inte att se den, inte ansiktet och känslorna i det. En häftig besvikelse överraskade henne, starkare och konstigare än den förut i öknen. Det att det inte fanns ett ansikte, bara punkter av pyrande eld. De hade samma blå färg som kärnan i en låga, delen du brände dig värst på.

När han på ett sarkastiskt sätt sa

»Tadah,« som om krympandet och växandet vore ett rätt trist trick egentligen men man har ju den arsenalen man har, fick hon fortfarande en trygghetskänsla av rösten, men ögonen innehöll en kyla som ville skada allt och alla. Mus började tvivla på besluten hon precis tagit.

Händerna, såg hon, mynnade ut i väldiga klor, spetsiga, men för raka för att vara kattklor och för smala för en höks, utan de var som knivar. Han kunde inte stänga handflatan utan att spetsa dem och riktade bort bort från henne, så kanske förstod han hur hotfulla de såg ut. En frän lukt hade han också som lade lock över tungan. Den tyckte hon varken illa eller bra om, så den hamnade mellan blicken och rösten på hennes mentala gillalista.

»Varför vill du hjälpa mig,« sa hon.

Istället för att svara såg han sig om i tamburen som om den var en anmärkningsvärd upptäckt. Kanske var det så att han aldrig satt foten i en tambur förut, men Mus fick intrycket att det bara var för att inte se på henne. Hela hans uppseende förändrades.

Affärsmässig, var beskrivningen som dök upp i Mus huvud, där hon samlat på sig ett förråd av observationer och låneord från Klintfarbrors vuxenmöten. Skuggan betedde sig som kostymmännen som var nya i gruppen, höll huvudet högt, var korthuggna och kanske aldrig skulle bli så förtroliga med Klintfarbror att han dunkade dem i ryggen.

»Det här är ingen bra plats för en liten flicka att vara på, därför hjälper jag dig.«

Han gick raka vägen mot vardagsrummet medan hon stod kvar, omskakad av hur mötet förändrats – men inte på det läskiga sättet hennes farhågor målar upp, utan åt det reserverade hållet – och hon kunde inte förstå varför det inte gick att ställa frågor, så många hon ville ställa. (Han hade för övrigt lika många frågor, men så fort han såg henne hade munnen blivit igentäppt.) I handen kramade hon fortfarande stickan och fick infallet att låtsas vara som lärarna med långa linjaler i skolan, peka mot Skuggan och beordra honom med myndig röst att svara – inte på "vad är fyra gånger två," utan "vem är du, varför är det farligt, känner vi varann?"

Modet vek sig, så hon sa,

»Jag träffade ett träd som var rädd för dig,« vilket var det närmaste hon kunde komma någon av frågorna – och antydningen var tung, för du fick inte döma främlingar men inte heller lita på

dem utan anledning – men han hade gått sin väg, och snart kom ett högt knak och ett knarrande från vardagsrummet.

Efter att ha betraktat månen genom hålet i taket en stund hade han tagit sats och hoppat med en sådan kraft att en krater bildats i golvet. Med en kvick rörelse körde han in klorna i takspringorna och hängde på så sätt kvar som en orangutang från en gren. Då Mus kom in var han i färd med att fläka upp brädor runt hålet.

»Du kommer inte att kunna ta samma väg som jag gjorde, så jag ordnar en ny,« förklarade han. »Sätt dig och titta på vet ja.«

Arbetet tog tid eftersom han var tvungen att riva i trånga sprickor, men trots att han dinglede i fingrarna på ena armen blev han inte trött på flera minuter. Mus, en förtjust klättrare, undrade hur roligt det skulle vara att kunna klösa sig fast i tak, alla otillgängliga krypin som hon skulle kunna göra till hemliga ställen, fast de roliga fantasierna lät henne inte bortse från ...

Det gick för fort, många saker. Att de skulle skynda sig bort. Att lämna den här platsen så snart. Inte för att det kändes synd att lämna det här huset och öknen ... Silversanden var vacker. Hon gillade att rita silverbilder.

Hon började fundera på om hon ville gömma sig hellre än att göra som Skuggan ville. Mest det att han inte svarat på varför vissa var rädda för honom. Hon hade inte bara frågor han vägrade svara på utan också en odefinierbar undran som hängde ihop med den

vaniljdoftande luften, sjunkna nybyggen och honom med. Om hon gav sig av utan att tillfredsställa undringen skulle hon gå miste om något. Vad hade det här landet för namn? Det visste hon inte.

Problemet var en brist på gömställen. Garderoben kanske, men där inne kunde hon se att kvinnan som stickat hade börjat föra galgar på en stång från höger till vänster och tillbaka igen, och det kändes inte rätt att avbryta henne en andra gång. Var det ens någon idé när det inte fanns någonstans att fly?

Mus blev sittande på säkert avstånd från flisen som rasade ned, och såg på Skuggan. Tillslut blev hans rörelser trötta; tak hade flera hårda lager visade det sig. Med ett brak lossnade en stor plank och öknens, mer än han hade väntat sig, rasade ned. Bäst han kunde hängde han kvar medan sanden duschade honom, och det kom en och annan paffa hostning. Det hotfullt allvarliga intrycket blev komiskt.

»Jaså, du skrattar åt mig du,« ropade han efter att ett pärlande småskratt sluppit ut ur munnen på henne.

»Förlåt, gjorde det ont,« sa hon.

»Lite sand klarar jag av.«

Han lät sig falla, landade i sandhögen och sjönk ned ända till midjan. Medan han muttrande och hostande krånglade sig ur sanden, vek sig Mus för ännu ett fnitteranfall.

»Nä, du slutar inte.« Han lät road, men då han sparkat sig lös från högen, halvt snubblande, i hennes riktning kom han snabbt för nära – hon tänkte inte på det förrän hon kände kylan, som inte var inbillad utan kom från eldögonen. Den samlades där och sträckte sig in med en önskan att lamslå blodet och få hjärtat att stanna.

När han märkte att skrattet fastnade i halsen på henne gick munterheten ur honom. Båda två blev som statyer av två olika slags nervositet. Mus var uppenbart rädd, men det var inte säkert att hon i sin tur insåg hur tafatt Skuggan blivit av sitt misstag.

Vem som helst skulle kunna se att han inte behövde hennes tillstånd. Det hade varit enklaste saken i världen att plocka upp och bära bort henne hur mycket hon än lämpade emot. Dessutom skulle vem som helst misstänka att den här monstruösa gestalten bara låtsades vara hjälpsam och egentligen planerade att ha stekt Mus till middag. Kanske hade det varit hans plan – att bära med sig henne, inte äta – fram tills det att han stod framför henne och insåg hur illa förberedd han varit. Mus var inte den enda som fann den andres blick obehaglig.

Dessförinnan hade han spårat henne som en haj spårade blod i havet, hade varit villig att korsra raviner och genomlida sandstormar, tagit sig fram till en dörr under tonvis sand och promenerat genom ett nyckelhål, men nu med den efterjagade i sitt

våld, och hon stirrade förfärat på honom, hade han ingen lust att slita sönder något byte – det tål att upprepas: absolut ingen lust. Hur en varelse med samma farliga utstrålning som en haj skulle gå tillväga för att vinna ett barns förtroende var frågan. Tillslut suckade han,

»Du släppte in mig, varför göra det om du inte litar på mig?»

»Jag vet inte.«

Mus pillade på kjolfällan. När han hade blicken riktad mot henne började pannan värka som om hon gått ut i vintern utan mössa, och kanske hade hon föredragit det om han fortsatt att ignorera henne.

»Vart är det du tänker att vi ska gå?» frågade hon med nedåtriktad blick.

»Österut, dit månen dalar. Har du sett den vita floden? Vi kommer att följa den. Det finns en bro som går över och en dörr längst upp på den bron, och passerar du genom den så kommer du hem.«

»Fast måste jag åka nu?»

»Du vill väl inte stanna här?»

»Inte för alltid men...«

»Det är nu eller aldrig. Det sista du vill är att stanna här.«

Hans konturer fladdrade som om de också var jäktade, till och med klorna. Han tyckte att hon frågade onödiga saker, det hörde hon på tonen.

»Kan jag få veta, åtminstone, om vi träffats förut,« ändrade hon sig.

Skuggan hade börjat väga orden och öppnade och knöt nävarna innan han svarade. Det fick skuggslöjorna att röra sig ännu mer och hon fick anstränga sig för att inte stirra.

»Det har vi inte gjort,« sa han.

»Varför vill du hjälpa mig i så fall?«

»Det vill jag bara, du behöver inte fråga.«

»Hur kan du ens veta vart jag kommer ifrån?«

»Ser jag ut som någon människa du någonsin mött?« Han lyfte klorna, vände och vred på dem och gestikulerade mot det svartlagda ansiktet. »Det är samma sak med dig, du ser inte ut som någon härifrån. Du vet inte hur vi, sådana som jag, ser dig. Ingen är vad du skulle kalla människa.«

Vad han sa lät troligt med tanke på personerna Mus träffat. Här kunde träd prata klart och tydligt och hon kunde träffa lustiga figurer som dreglade ur sig slem och spikar. Dockor kanske kunde prata, och blommor, och kanske skulle nästa varelse hon mötte vara som en elefant, en flygande sköldpadda eller en blandning av de båda.

»Se inte så glad ut, det här är ingen rolig äventyrsvärld,« sa han. Det jag vill säga är att det är uppenbart att du inte kommer härifrån, och därför är du inte trygg.«

»Kan jag få pröva att röra vid dig,« frågade Mus.

»Vad skulle det vara bra för?«

När skulle hon annars få chansen att vidröra en skugga? »Jag skulle lita på dig mer i så fall.«

»Lovar du att följa med sedan?«

Det lät som, med Klintfarbrorns ord, en transaktion, och hon bet sig begrundande i läppen, men kunde inte låta bli att nicka. Då satte han sig ned på knä och sträckte ut en hand, klorna nedvända. Hon fick vara den som överbryggade det sista avståndet. När hon mötte hans blick kisade han så att lågorna krympte. Det såg ut som om han försökte le utan hjälp av en synlig mun. Kall eld var en svår sak att förstå sig på, ögon som sa en sak och skinnet som sa annat, men när han gjort blå halvmånar av dem var de lättare att stå ut, och hon kunde istället lägga märke till andra detaljer i mörkret så här nära: kanske spetsiga betar som stack fram ur oformliga läppar, och kanske en böjd näsa som det ryckte i liksom på en vädrande hund.

Hon började med att peta försiktigt på honom. Fingrarna sjönk in i det flackande lagret och försvann delvis ur sikte som om hon doppade dem i dygt vatten. Längre ned än hon först trodde

och hon fick för sig att hela handen faktiskt skulle passera igenom, sedan nådde pekfingret det kompakta, hårt men lent som glaskaniner, änder, rävar eller andra varelser som glasblåsare blåste. Snart kände hon sig modig nog att stryka med hela handen från handryggen, till vristen upp till underarmen. När hon gjorde det fladdrade det svarta, ungefär som när du viftade i vattenångan ovanför en kokande kastrull. Kylan gjorde inte särskilt ont, inte som den gången hon försökt gräva i vaniljglass med bara händerna.

»Du är ganska konstig,« sa hon i ett slags fnittrigt erkännande att hon verkligen inte hade någon aning om vem han var.

»Känner du dig nöjd snart?« Det lät på Skuggan att han kämpade med tålamodet.

»Liten stund till.«

»Nu då?«

»Kan jag inte lite till?«

»Det får räcka. Du lovade, eller hur?«

»Snälla fina.«

Muttrande stillade han sig. Blicken rörde sig håglöst ut i rummet där han såg saker som inte hon gjorde, exempelvis den nästan försvunna gumman som tryckte sig mot hörnet av vardagsrummet. Därifrån stirrade hon oavbrutet på honom, det lilla som syntes av ansiktet vaxartad fasa, och lyssnade han noga

gick det att höra jämrandet, ljud som ett förtvivlat gransus.

Otrevligt att ägna uppmärksamhet åt, så han vände sig mot månen som långsamt flyttade sig över hålet han vidgat i storlek. Han hade inte funderat på hur det hade gått till när Mus hamnade under jord, men nu pekade han mot hålet.

»Var det så att du ramlade ned där förut?« När hon nickade såg han ut att vara, även utan tydliga ansiktsdrag, en blandning av brydd och skuldbenägen. »Blev du skadad?«

Hon övergick till att skaka på huvudet.

»Vad är det där,« han glömde att inte komma för nära inpå, och vidrörde hennes tinning.

Han hade fått syn på fjädern, och säkert misstagit den röda färgen för blod.

»Kommer den från Fjäderormen,« sa han, så snart han kommit i underfund med vad det var. Upprördheten bubblade fram i rösten, och det gav Mus en olycksbådande känsla.

»Jag plockade upp den från marken«

»Fast den kom från Fjäderormen?«

»Du får inte ta den,« sa hon snabbt för hon kände på sig vart det här var på väg, och hon ville verkligen inte, absolut inte, aldrig i livet.

Han reste sig, ondskeögonen nu oförsonligt uppspärade. Ändå försökte han fortfarande behålla en viss mildhet i rösten.

»Tänk dig en översvämning eller orkan. Sådan är Fjäderormen, sveper förbi och bryr sig inte vilken förödelse han orsakar; fast ändå värre för han kan bli intresserad av dig personligen, bestämma sig för att reta eller bedra dig. Jag skulle inte lita på en enda molekyl som suttit på hans kropp. Det kanske till och med är ohälsosamt att röra vid den där«

»Snälla, snälla. Jag vill ha den,« försökte Mus, men han lyssnade inte utan sträckte fram klorna.

Om de inte varit så knivlika hade hon kanske låtit henne ta fjädern, men en bild dök upp i medvetandet när hon såg dem komma mot henne så snabbt, att de skulle tränga in i ansiktet och skallen så hon vände sig om och sprang ut i köket. Det förorättade rytet han gav ifrån hade passat ett lejon. Hur vågade hon?

Mus hade inte tänkt mycket alls när hon sprang, men matbordet borde fungera som fästning. Töckenkarln hade hela tiden fortsatt att hålla ut läbbiga sörjor på den och rödsåsig, blåmögglig och gråstinkande vätska droppade utför bordskanten, fast Mus brydde sig inte och dök rakt igenom den stinkande rännilen. Foten slog till högen med metallskrot och en klingklongklangande härva av skruvar, muttrar och vassaker åkte över golvet, följde efter henne när hon kröp in under bordet. Det var ett under att hon inte skar sig; eller om hon gjorde det så kände hon det inte.

»Har du förstått någonting av vad jag sagt åt dig,« sa Skuggan. »Du har fått ställa frågor, vela runt och peta på mig, och du lovade att följa med direkt.«

»Jag sa inte att du fick ta den.« Det bubblade hett inuti Mus, och det gjorde rösten gäll.

En hand sträckte sig in under bordskivan, men hon var beredd. Så fort eldögonen skymtade fram kastade hon en näve metal och glasbitar från golvet, sedan försökte hon kravla iväg. Skuggan vred bort ansiktet från de farliga projektilerna, förstenad, någon som mötte det motstånd han aldrig kunnat föreställa sig, sedan ryckte han upp bordet i ett hutlöst kast. Den flög som en kartongbit och kraschen mot köksskåpen orsakade ett ras av splittrat trä. Mus, som knappt hunnit komma ut ur gömstället, gallskrek. När han hörde det ryckte Skuggan till som uppväckt ur en trans, och för ett ögonblick såg han skyldigt på henne.

En flerfotlång skepnad lösgjorde sig från taket. Dreglafoting var, visade sig, ännu duktigare än Skuggan på att hänga i tak, och till och med en fluga skulle ha beundrat hennes klibbiga grepp. Stridstjuten hon utstötte lät som en skur av fallande grus. Burken hade hon framme, klämd mellan främsta benparet med öppningen riktad nedåt. Ett dussin makaroner studsade mot honom, följd av ovannämnda glasburk som Dreglafoting, med stor precision, tryckte ned över huvudet. Hålet verkade vara alldeles för litet i

början, men just som kollisionen mellan glas och skalle borde ha skett började Skuggan krympa. Processen gick lika fort som det tog för Dreglafoting att trycka burköppningen mot golvet, Skuggan nu lilleputtad inuti, och den här gången verkade det inte ha skett med vilje. Han tryckte förbluffat handflatorna mot glasväggarna och det kom dämpade rop därifrån.

»Spring ditt snabbaste,« manade Dreglafoting, sedan slängde hon in burken i bråten av nedfallna köksskåp.

Mus, kunde bara tänka sig hur arg Skuggan skulle vara vid det här laget, och förmådde benen att sluta vara stelfrusna.

Dreglafoting rasslade ut i vardagsrummet som en hel maracasorkester och hann före till hålet. Om något gott hade kommit av mötet med Skuggan så var det att han faktiskt skapat en utgång som kanske inte passade hans okrympta axlar men däremot en långsmal tusenfoting och en miniflicka. Nu fick Mus lov att se hur snabb Dreglafoting kunde vara. Med två tredjedelar av kroppen uppsträckt fick hon tag på kanten av hålet. Sekunden efter var hon på väg upp och bakkroppen hängde och slängde ovanför golvet. Mus hade knappt tid att gripa tag i en av pansarplattorna, och saknade Skuggans armstyrka så det var av ren självbevaringsdrift som hon höll sig kvar medan Dreglafoting drog henne genom hålet. Silversanden var kanske vacker, men fortfarande fruktansvärd att få i ögonen. Hon stängde ögonen och

kände hur en träbit skrapade mot ryggen. Nedanför hörde hon Skuggan ropa hennes namn.

Dreglafoting var inte nöjd med att bara ta sig upp genom hålet; riktigt långt bort skulle de. Hon trampade framåt med stadigheten hos ett godståg, och om inte underlaget varit mjukt hade hon definitivt låtit som ett också med tusenfaldigt stampande ben.

»Jag förstår inte att jag gjorde det där,« Dreglafoting lät både extatisk och som om rädsla skulle få henne att skaka sönder skalet. Där Mus satt kände hon hela tiden hur det vibrerade och hon gjorde sitt bästa för att hålla fast hårt i de spetsiga kanterna av pansaret. Från ett avstånd skulle det ha sett ut som om Dreglafoting böljade upp och nedför dynerna med ett spår av ytterst små silverprickar efter sig, alla stegen nätta. Kruxet var hur snabbt det gick.

»Tack, det var modigt det du gjorde,« ropade Mus till Dreglafoting, men vad denne än använde att höra med fungerade dåligt för hon uppfattade inte alls vad hon sa.

»Det där kommer inte uppehålla honom. Vi måste bort.«

Medan hon sa det gick hon över någonting hårt och det smällde om fötterna som skott från ett gevär, ra-ra-ta-ta-ta-tatt! Sedan hände det igen, och igen, tills Mus insåg att det var takåsar som de passerade. Ibland osynliga under ett tunt ökenlager, och ibland gupp som hon kunde se ta form på Dreglafotings

krypkropp och vandra hela vägen bak. Hon fick lov att dra bort tungan från tänderna och hålla extra hårt då guppet hickade igenom henne. Hela det här området var nybygget förstod hon. Som bäst hon kunde började hon kravla längre upp på Dreglafoting, för om hon råkade trampa ned i ännu ett schakt visste Mus att hon skulle ramla av om hon inte satt på en bredare del av ryggen. Hon kikade bakåt utan att se skymten av en svart siluett, och hoppades att Dreglafotings rädsla var obefogad; fast om den inte var det borde de undvika taken så att han inte skulle kunna höra dem. Hon funderade på att påpeka detta, bland flera andra saker hon ville tala om: Hur hade hon vetat att Skuggan skulle krympa när hon tryckte ned en burk ovanpå honom. Var det så skuggor fungerade? Vart de var på väg?

De rusade förbi en grön taknock som inte sjunkit ned fullkomligt och liknade ryggekammen på en sovande paneldrake. Hur många hus fanns det under sanden? Var vissa av dem vackra? Näst passerade de ett antal sneda pelare som tyvärr inte var kaktusar utan rämnande skorstenar. Historien upprepade sig nu när hon red på en väldigt lång varelse till visste-inte-vart.

»Tack för det du gjorde. Du är inte ledsen för att du förlorade din burk?« Nu hade hon klättrat tillräckligt långt fram för att Dreglafoting skulle höra henne.

»Åh, sådana fynd är andra klassens. Dessutom var jag skyldig dig för tanden, så jag kunde inte sitta still när jag såg det där skugghjärtade kreaturet på väg att greppa dig. Märkte du att han fullkomligt saknade självkontroll? Lekte bara storleken han var tvungen att leka; burken var den perfekta behållaren, men om jag varit en bönsyrsa hade jag kanske tuggat huvudet av honom istället. Äckliga gäst, jag avskyr dem. De, hemulerna, huvudlösa strypare och braxar: som aska i käkarna, som jordbävningar i huvudet, som döende stjärnor...«

»Han verkade vilja väl,« sa Mus för det kändes fel att inte invända.

»Hur kan du säga så? Jag trodde han tänkte bryta armarna av dig. När han slog undan bordet.«

Mus tänkte på ögonblicket precis efter, hur han stelnade från hennes skri och fyllts med en väldig ånger. Dreglafoting hade bara sett nacken på honom.

»Otrevlig, det måste du erkänna att han var,« envisades Dreglafoting.

»Jo, han hade dåligt humör.«

Mus ångrade att hon höll med om ens det för Dreglafoting tog det som en inbjudan att påbörja en tirad om hemska gäster som förstörde all inredning, betedde sig som avskum och slet folk i stycken: det blev obehagligt att lyssna på.

»Vart ska vi.«

»Någonstans där den ruttna fikonklumpen inte kommer att följa efter så lätt. Först tänkte jag varuhuset, men där är det så enkelt att snubbla i trapporna...«

»...Menar du den?« Mus pekade bort i fjärran där hon såg ett byggnadsverk sticka upp; nu när hon red fort genom öknen hade den slutat att vara tom, och fascinerat betraktade hon remsor av järn som knutits ihop och sedan börjat smälta.

»Nej, där är bara ett gammalt eiffeltorn. Vad jag talar om är mycket mer imponerande. Åh, vänta här passerar vi den snart,« och hon viftade antennerna mot en kulle som såg avsevärt tristare ut. »Ser du den? Där stod den, när den faktiskt stod upp. När de precis hade byggt den innehöll den mer skatter än jag sett i hela mitt liv, men det betydde såklart att varenda myra kom dit. Nu finns det bara glasfönster kvar, och den är full av borttynat så att det inte går att ta ett steg utan att känna en kall kår gå igenom skalet.« Pratandet blev allt mer uppbrutet av väsande flämtningar, för hela tiden saktade hon inte saktat farten det minsta.

»Jag ser inte Skuggan. Han jagar oss kanske inte,« påpekade Mus.

»Han är där, jag känner det i antennerna. Det finns bara ett sätt att undkomma honom.«

I den här stunden fick Mus en glimt av floden och förstod vart de var på väg. Forsen var lika vild och mumlande som förut.

»Vänta, ska vi verkligen ned där?»

»Oroa dig inte, jag är en expertsimmare,« försäkrade Dreglafoting medan hon tågade ned mot strandkanten. »Tar vi oss till andra sidan finns det inte en chans att han kommer ikapp oss.»

»Vad finns på den andra sidan.»

»Allt som inte finns allra längst bort, och om det någonsin är något som inte heller finns där kanske det istället ligger alldeles nära. Ser du inte fälten och skogarna? Det är bara början, tänk dig ängar fyllda med rosor rabblande ramsor, eller en tundra av frusen grädde. Väl över borde vi till och med kunna skymta Krokuspalatset.»

När hon nått fram till vattenbrynet tog det inte en sekund för henne att kasta sig i, strömmen grepp tag om dem med ett ryck, och Mus fick vackert kura ihop sig i mitten på pansarryggen precis utanför det tjattrande vattnets räckvidd. Huvudet fyllde hon med tankar på den vackra motsatta stranden, allt som Dreglafoting beskrivit och hur gärna hon ville dit för att uppbåda mod. Vad vattnet viskade. Varje röst ropade desperat men för svagt för att urskiljas bland alla andra. Kvar blev bara ett intryck, då alla röster bar på samma melankoli.

Dreglafoting lyfte en tredjedel av kroppen och krökte den som huvudet på en svan samtidigt som hon rodde med alla andra ben och lyckades på så sätt hålla sig upprätt medan vattnet guppade henne upp och ned. Fastän det såg ut som dimma slog varje våg hårt mot hela den långa kroppen, men Dreglafoting stod emot och tog sig stadigt framåt. Hon gnolade till och med.

»Varför låter det så?»

»Låter så vad?»

Mus tittade ned i slöjan av virvlande vitt, och fokuserade på att lyssna.

»Det viskar i vattnet, hör du inte?»

»Jovisst hör jag, men det är inte alltid jag bryr mig. När man simmat över Lethe ett par gånger slutar man att lyssna.»

»Är det så den heter?»

»Mmm, eller den vita floden rätt och slätt« Det märktes att Dreglafoting var mer fokuserad på att styra än svara på frågor. Strömmen förde dem mot klocktornet som Mus sett förut, och Dreglafoting paddlade frenetiskt för att de inte skulle smälla in i den. »Det här är bara något som jag hört rykten om, men viskningarna kan vara minnen som någon har tappat.»

»Är det sant?»

»Japp, och eftersom de saknar röster så viskar de bara.»

»Vad måste ske för att någon ska tappa så många minnen?»
Mus grimaserade när vattenstänk landade på vänstra armen och knäna; hon blev inte blöt, men det kändes obehagligt att komma i kontakt med något privat som hon alltid trott bara var tillgängligt dem som ägde det.

»Nu är det kanske inte bara från en enda person alla minnen i Lethe kommer ifrån. Det måste åtminstone vara några stycken.»

»Men hur går det till?»

»Det vet jag inte, minnen är inget jag vanligtvis befattar mig med.»

»Varför låter de ledsna.»

»Lethe kanske samlar på sorgsna minnen.»

Mus hade sin egen teori: förlorade minnen saknade kanske dem de tillhörde, så de var av hopplös längtan som rösterna ropade med röster som aldrig riktigt nådde fram. »Vad händer om du doppar dig i vattnet,» frågade hon.

»Förmodligen sköljs dina minnen bort med alla de andra. Sa jag inte det? Nej – aj! Slut!»

Mus hade gripit tag i Dreglafotings antenner och försökte klättra bort från vattnet.

»Det är väl inte så farligt? Undvik bara att doppa huvudet under vattnet.»

»Det kommer ju vågor hela tiden. Jag kan inte. Du måste lyfta upp mig.«

»Dra inte så där. Jag kommer att ta... åh, tala inte med mig just nu.«

Utan förvarning blev floden tre gånger så vild och strömmen hade ändrat riktning. Nu drog den vattnet in mot mitten av floden och Dreglafoting kunde inte motstå den. Vattnet rök och puffade på det mest underliga sätt, sedan öppnade sig ett hål. Den hade bredden på en oxkärra och sörplade i sig allt vatten runt om. Stånkande och med muskulösa tag med alla sina ben lyckades Dreglafoting hålla sig borta från hålet som fylldes av mer och mer vatten, men efter att det verkade mättat och strömmen släppte dem blev hon ändå inte lugn.

»Håll i dig,« skrek hon, »det kommer att bl...«

Vattnet reste sig i en boomande tromb. Den räckte upp till månen och rösterna höjdes i skrik. Dreglafoting täckte Mus med kroppen, droppar slog mumlande ned på henne rygg, sedan träffade svallvågen dem och slungade båda ned under ytan – om det fanns någon yta, för Mus kände aldrig att kroppen gick igenom någonting. Synfältet blev bara vitt och hon tumlade runt runt runt henne susade rösterna, liksom uppjagade, och täta i huvudet. Hon andades, ja andades, flera luddiga andetag. Det var ett ögonblick som kunde pågå i all världens evighet om den fick lov, men rätt

som Mus förlorade sig i det vita stötte hon emot en hård vägg med ryggen, vred sig om och hakade sig fast i den medan allting gick långsamt och snabbt. När strömmen inte kunde putta henne förbi hindret, motade den henne istället uppåt tills huvudet kom ovanför ytan. Som när ett vattenlock i öronen släppte, bara det att det suttit i själva huvudet. Med ens var hon rädd, floden hotade att släpa med henne och hennes enda hopp var klocktornet som hon av en händelse krockat med.

Tromben hade lösts upp i dis, men det kom fortfarande vågor som lyfte henne och sedan skulle ha dragit ut henne i vattnet om hon inte haft envisa nypor. Klocktornet såg ut att luta sig ned över henne, så som det brukar vara när du befinner dig nära en hög byggnad, och Mus tänkte att den uppmuntrade att klättra upp som Skuggan gjort, kila in fingrarna i små springor och hitta utsprång för fötterna, men sedan då: hon skulle sitta fast på klocktornet för alltid; fast det var inte sant: hon skulle få slut på krafter och falla.

Efter att ha flyttat sig, utsprång till utsprång, längst den polerade stenen så att tornet låg mellan henne och vågorna började hon att leta, som när tungan letade glugg, efter ett hål i tanken. Vad kunde hon ha förlorat, vilka minnen var borta? Hon försökte att skåda inom sig, tänka igenom vem hon var och allt hon upplevt, men inte någonstans kunde hon peka på att något försvunnit som borde vara där. Kanske visste du aldrig när ett

minne saknades. Kanske, en förhoppningsfull tanke, hade Dreglafoting haft fel.

Dreglafoting kom hon ihåg. Var fanns hon? Mus tittade ut över floden. Det verkade lika hopplöst att hitta en tusenfoting i en flod som en mjölkttand i en sandhög, och om hon såg Dreglafoting kämpa i forsen, vad kunde hon då uträtta? Även om hon var en maktlös liten flicka, hade maktlösheten känts nära som nu. Att hon inte drunknade förut – inte ens blivit våt – innebar förmodligen att den vita floden inte dödade som blått vatten, men det skedde någonting likt att drunkna där nere. Så såg hon en mörk kropp i det bleka, vid stranden för Dreglafoting var inte bara bra på att simma utan ännu bättre på att dyka. Hon kröp upp i gräset med slamsor från floden hängande kvar mellan benen och segmenten. Lättnaden fyllde Mus,

»Här borta,« ropade hon, och det var så att hennes enda stämma trängde igenom hundratals andra i floden, hur högt de än dånade, som om de inte existerade.

Dreglafoting vände sig om, men istället för att kasta sig i vattnet och simma tillbaka för att hämta henne som Mus trott, tvekade hon.

»Här borta,« igen och vinkade med armen.

Nu låtsades hon som om inte fått syn på henne från första början, riktade bort ögonen från klocktornet. Efter inte alls mycket

betänketid kravlade hon iväg från vattenbrynet. Känslan av att ha blivit sviken var lika stor som lättnaden hade varit, sedan insåg hon att – förstås hade Dreglafoting badat tills hon glömt av henne och ville inte riskera livet för en främling, men också efter insikten kände hon sig sviken fortfarande.

Hon tittade ned i forsen som slog och viskade, foten hon stödde sig på ömmade och hon försökte belasta hämlarna mer än tårna. Om hon lade kinden mot den kalla och lena stenen och slöt ögonen kunde hon flyta bort med strömmen. Hela tiden räknade hon minnen: cykelturerna med Sork, och när hon hörde på Bergakungens historier, Klintfarbrors vänliga pladdrande, bestämda Gåshusa vars mat var motsatsen till ruttnande konserver, till och med badkaret saknade hon nästan, men bara nästan. Trädgården, hon skulle inte kunna vara med på fruktlockningen, att sova i en säng med osandiga lakan, skratten i luften. Den första tåren hon släppte ifrån sig var av lycka, för hon hade varit rädd att de finaste minnena skulle vara borta, den andra kom från tacksamheten att hon fått lov att uppleva sådana stunder, den tredje var av ånger.

Att hon envisades med att titta upp mot tornet på jakt efter en dörrspringa, ett fönster att krypa in i, en chans: för hon hade funnit mycket hon inte stod ut med att tappa. Då klämtade klocktornet. Ljudet var mäktigt och rent, som om det inte gjorde

någon skillnad att den lutade eller hade misshandlats av floden. Floden tystnade, månen blinkade medan själva landskapet lyssnade andäktigt. Mus också, hon lutade ryggen bakåt och såg upp mot urtavlan som nu stod på kvart i sex – underligt att den slog kvart i. Tanken slog henne att minutvisaren pekade åt något, och vände blicken i den riktningen, mot öknen. Där fanns Skuggan förstås.

Alls inte rimligt att hon kunde urskilja honom mot natthimlen, men så kolsvart var han, och eldögonen sprakade då och då i hennes riktning. Han hade vuxit från burkstorlek, stod framåtlutad och grävde fram ett tak ur sanden, och liknade mer silhuetten av en björn med fladdrande skuldror än en människa. Möjligen för att det var lättare att gräva med tassar hade skuggkroppen tagit en annan form. Efter en stunds arbete slet han, med kraft utan motstycke till och med om du jämförde med hans tidigare kraftprov, bort halva taket, lyfte plattan av murbruk ovanför huvudet och bar den mot vattnet. För att ha den som flotte, förstod Mus.

Det förändras snabbt mellan folk, tänkte hon medan hon såg hur han provande lade ut plattan i floden. Nu är jag glad att han förföljer mig. Om jag suttit så här när vi möttes första gången hade jag varit samarbetsvillig och glad hur läskig han än var.

Som paddel använde han en avbruten planka, och var tvungen att slå på floden med den för att komma någon vart. Vattenytan

bar motvilligt, och flotten guppade och krängde, ibland försvann den. Här verkade det vara tur för Skuggan att han kunde bli arg så snabbt för det gav honom styrka när han skulle paddla sig igenom vågorna och tvinga dem att föra honom mot tornet. Han blev så vildsint att han höll på att bli upplöst, varje gång en våg slog mot benen på honom kastade sig skuggorna vid fotknölna eller höften mot den i sin tur och nafsade den i svallet, och de sträckte sig långt bort från kärnkroppen. När han kom fram och kunde gripa tag i stenen hade han rent av blivit uttunnad i lemmarna, genomskinlig. Hennes utsprång satt en halvmeter ovanför, och hon tittade ned på honom medan han hämtade andan och hostade. Efter tolv utmattade andetag tittade han upp på henne, varpå hon själv tittade bort.

»Varför sprang du iväg från mig?»

»Du skrämde mig,« sa hon. Vid det här laget kunde hon lika gärna vara ärlig, även om hon inte hade någon aning om hur han skulle hantera svaret. Kanske skulle han skälla ut henne en bra stund innan han räddade henne, kanske skulle han börja gråta, kanske skulle han slå henne.

Flotten vinglade till för det var svårt för honom att den kvar på samma plats medan floden drog och skvätte på hans ben. »Du får skynda dig att klättra ned om du vill följa med,« sa han, och sträckte upp en hand, knivklorna bortvända, mot henne.

»Skulle jag kunna sitta på dina axlar,« frågade Mus som ville undvika att komma nära vattnet igen.

Han gav ifrån sig ett frustrerat ljud. »Det går bra, men se till och välj nu vad du ska göra.«

Inte mycket att välja på, tänkte Mus, mumlade ett tyst tack till tornet för att det varit där, och sträckte ned en fot till Skuggans axel. Han stödde henne med handryggen ända tills hon kunde glida ned på ryggen. Flotten krängde när vikten ovanpå förändrades och Mus hjärta hoppade till flera gånger, men Skuggan klarade av att behålla balansen och puttade dem bort från tornet så snart han kände hennes armar runt sin hals. Floden grep tag om farkosten som en efterlängtd lek sak och slungade dem från det ena vågkrönet till det andra. Han stod bredbent och andades flåsiget medan vattnet mätte sin våldsamhet med hans, och Mus klängde sig fast så hårt att det nog gjorde ont. När hon såg en våg komma tryckte hon ansiktet mot ryggen trots att det svarta, fladdrande skuggstoffet kittlade henne i näsan så att hon nyste. Hon hade trott att de skulle tillbaka till stranden, men han höll kvar flotten i mitten av strömmen så att de färdades allt snabbare förbi landskapet, och riktade blicken målmedvetet framåt.

»Vi är på väg dit jag tänkte ta dig från första början,« ropade han. »Nu kan du inte springa bort längre. Floden är snabbaste vägen till porten, snabbaste vägen tillbaka.«

»Det låter bra. Jag vill hem.«

Skuggan blev stum av fogligheten hon bemött henne med, och sneglade över axeln. sneglade över axeln mot henne när hon med ens betedde sig fogligt. Hon gömde ansiktet i ryggen och skrynkade näsan mot kittlandet.

Med floden skulle det visa sig att vissa partier var vilda och andra lugna, som det ofta kunde vara i forsar. Efter att ha gungat och darrat ett tag planade vattenytan ut sig, och dimslöjorna skvätte allt mer sällan upp på flotten. Tillslut vågade Mus skläppa taget och dunsade genast ned på baken för att benen inte ville bära henne. Skuggan gav ifrån sig en lättad suck och rullade axlarna.

»Det kommer ta runt en trollsländedag innan vi når dit.«

»Hur långt är det?«

»Ungefär så långt som en trollslända lever.«

»Är det sant att floden sköljer bort minnen?«

»I så fall är det bara att hoppas att det inte är minnen du behöver. Minns du vem du är? Det är det viktigaste.«

»Är det en skog där framme?«

Flotten var på väg in i en dunge där träd växte på pelarlika rötter mitt ute i vattnet.

»Jag vet knappt vad de här kallas själv,« mumlade Skuggan medan han styrde in flotten bland dem.

Den här trädsorten kunde Mus inte namnet på, låg, barrig och med pärlor längst ute på kvistarna. De växte som bär; eller kålhuvudet för de var stora som sådana. Om flotten råkade stöta till en gren det minsta lossnade de och skingrades i ett hundratal pärlemoglimmande kronblad. Mus slogs av tanken att hon borde sträcka sig ut och fiska upp en, även om hon var tvungen att sträcka sig ut över vattnet, just för att hon aldrig skulle få chansen en annan gång, men så var det för sent, dungen mindre än väntat.

Hon tittade sig om och tänkte, ja nu ger jag mig av, och hon tittade mot öknens på ena stranden, svart och silvrig, och den grönskande andra stranden, och mot allt de passerade – klippor som liknade hökar bredde ut vingarna och flaxade bort från stranden, en kopparglänsande vind rullade fullt synlig genom luften och visade upp ett ansikte av tio munnar, de plöjde igenom en pyramid av väldiga glaskulor som stack upp ur vattnet och inte en enda kula föll – och började gråta.

På klocktornet hade hon fällt ett par tårar, det här var ett ordentligt, hulkande och utmattat gråtanfall.

»Vad är det?« sa Skuggan och lät besvärad.

»Kommer jag aldrig att få resa hit igen? Kan jag inte få se allt en andra gång?«

»Det är inte mycket att se,« svarade Skuggan.

Mus höll med honom: vad var speciellt med begravda hus och träd i en läskig flod? Skuggan sträckte sig ned och klappade henne på axeln.

»Ibland får vi inte som vi vill, och det är bara bra,«sa han. »Det som vi vill kanske bara skulle skada oss.«

Klappandet var tveksamt, inte bara för att han var tvungen att navigera bort knivklorna. Mus undrade varför han inte klippte bort dem; de verkade otympliga.

Resan skulle komma att ta evigheter, för en trollslända lever långa dagar; eller så varade resan tills hon blev för trött för att gråta, sedan för trött för allt, så hon lutade sig mot Skuggans ben och nickade till. Långt senare vaknade hon ur en orolig slummer av att Skuggan knuffade henne i sidan, första gången han rörde henne sedan den obekväma klappen.

»Ingen annan sover här,« sa han, och en omtöcknad Mus förstod inte alls vad han menade med det. Flotten var uppdragen till strandkanten och hon låg platt på den med ömmande rygg. Skuggan var förändrad igen, alla skuggflagor hängde, liksom vanligt tyg när det blev blött, men han utstrålade belåtenhet när han gestikulerade mot färdmålet.

När Mus såg på bron kom hon att tänka på en teaterföreställning, hon hade inte förstått vad de gjorde på scenen men mindes en vit trappan som gått rakt upp i luften. Här fanns

inga kvinnor i bylsiga klänningar som dansade sparkdans, men annars var det samma trappa som sträckte sig över halva Lethe och tog slut, så att om du gick genom dörren längst där uppe skulle du plumsa rakt ned.

»Det händer inte,« försäkrade Skuggan. »Hur exakt det fungerar vet jag inte, men du byter sida när du passerar«

Mus vinglade efter båtfärden och det blev inte bättre av att han puttade henne framåt. Dörren längst där uppe var en ekport av slät trä. Vid första anblick såg den stängd ut, men väl närmare märkte hon att den gläntade en smula.

»Prata inte med portvakten. Det är bäst om du inte tittar på henne heller.«

Mus tittade upp mot dörren – hon hade inte sett att det stod någon där – sedan fick hon syn på varelsen som satt ovanför och vinkade mot henne med luddiga ögonbryn. Insektsbenen var täckta av fint silvrigt ull och vingarna var svarta; hennes färger påminde om öknens. »Hon kommer att släppa igenom dig, men inte länge till.« Skuggan puffade henne mer bestämt i ryggen.

»Vänta.«

»Nej.«

»Kan du inte svara på varför det varit så viktigt för dig att jag ger mig av?« Hon vände sig om mot honom. Månljuset glänste

mot broräcket och fick honom att se tunn och djupblå ut.

Eldögonen var uttunnade som döende ljus, och han tvekade.

»Jag vet inte hur jag ska förklara.«

»Det är inget bra svar,« mumlade Mus och skrapade foten i marken.

Han pekade mot dörrspringan. »Vi kan inte vänta.«

Genom springan skymtade hon varken floden eller månljuset, bara en smal mörk skreva. Det såg inte trevligt ut att klämma sig igenom, men det var då det passade att vara liten.

»Är du säker på...«

»...Du kommer inte att falla.«

Hon började att maka sig genom dörren, stannade till och vred tillbaka huvudet.

»Tack, för att du räddade mig.«

Skuggan såg kliven ut, sedan sträckte han sig fram och gav henne en knuff. Mus ramlade framåt och fick ta stöd från sidorna på klyftan, och porten stängdes. Det blev svart – normalt svart, inte mörkret det gick att se i. En kort sekund funderade hon på att försöka knuffa sig tillbaka, sedan suckade hon djupt, nerifrån avgrunden av sig själv och fortsatte att röra sig framåt.

»Jahaja,« sa hon högt, mest för att överrösta obehagliga tankar som ville få henne att tro att hon snart skulle plumsa ned i floden, eller att stenväggarna skulle pressas ihop och mosa henne. »Jahaja,

jag undrar om det är klippa eller bark för jag kan inte känna skillnaden.« Om passagen ens var av sten eller trä för den hade börjat kännas mjuk, och fortsatte längre och längre. Hon ville inte tänka på strupen på ett monster. Inte tänka att Skuggan velat lura henne in i strupen på ett monster.

»Hur långt är det kvar,« viskade hon.

Som ett svar på det började det krasa under fötterna. Blåbärstris, kände hon, blöt mossor, slirviga löv. Hon lyfte upp armen för att hålla undan tallgrenar. Ungefär då insåg hon att hon inte gick alls utan låg ned och frös.

Morgonljuset hade börjat urholka natten, glänste mot trädtopparna ovanför och lade sig över ängen. Hon huttrade i ett dike, kinden pressad mot en vasskudde och knäna begravda i gyttna. Som om hon sovit där: det kunde hon inte låta bli att undra. Kläderna var dyngsura, och det satt barr och kvistar i håret.

Iallafall skulle hon inte behöva gå långt för att komma in dit det var varmt och torrt, det upptäckte hon när hon reste sig. Finhuset låg nämligen på ängen, en lykta på verandan glimmade genom diset. Den hade hon sett förut, för Klintfarbror tände alltid den efter mörkrets inbrott när de väntade på att någon skulle komma hem. När hon klev framåt, klumpigt i den otrampade växtligheten, tänkte hon inte på annat än att komma in och lägga sig i sin säng. När hon sprang över ängen började foten svida och

väl framme vid verandan undersökte hon hälen. Ja titta, såret som varit försvunnet hade kommit tillbaka. Samma sak med skrapsåren på knäna. Däremot var allt slem hon fått på kläderna borta. Kanske var det så det fungerade; förutom att hon hade kvar sin glugg och när hon kände på huvudet hängde den lilla röda fjädern kvar. Glömde Skuggan bort att han ville ta bort den från henne, kunde hon fråga sig nu, eller hade han bara valt att låta henne behålla den? Hon drog den ur tofsen och tittade på den. Den såg ut att ha blivit ganska tilltuffsad, men värmde. Vad som däremot inte var varmt var vinden som drog fram ur skogen. Hon ryste och skyndade sig genom dörren, vilken som tur var inte var låst.

